211. številka. V Ljubljani, v ponedeljek, 15. septembra 1913. XLVI. leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen: celo leto K 24·—, pol leta 12·—, četrt leta 6·—, na mesec 2·—

v upravništvu prejeman: celo leto K 22·—, pol leta 11·—, četrt leta 5·50, na mesec 1·90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo,) **telefon št. 34.**

Izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.
Inserati veljajo: peterostopna petit vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.
Posamezna številka velja 10 vinarjev.
Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko: celo leto K 25·—, pol leta 13·—, četrt leta 6·50, na mesec 2·30

za Nemčijo: celo leto K 30·—

za Ameriko in vse druge dežele: celo leto K 35.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). **Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.**

O katoliškem shodu v Ljubljani.

(Mnenje uglednega slovanskega lista.)

I.

»Branik«, organ glasovitega srbskega rodoljuba in politika,dr. Polit-Desanića, je priobčil te dni o hrvaško-slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani serijo člankov, ki so po svoji vsebini tako zanimivi, da je vredno, da ž njimi seznanimo slovensko javnost.

Članki nosijo naslov »914. — 1914.« Kot uvod jim je pridana ta-le izjava: »Iskrena slovanska beseda vsem našim žalibog neiskrenim bratom Slovencem, Hrvatom, Čehom in Poljakom, ki so sodelovali na zadnjem slovensko-hrvaškem katoliškem shodu v Ljubljani ter s tem demonstrirali proti vsem ostalim Slovanom pravoslavne, protestantske in mohamedanske vere in se s tem v največji meri pregrešili proti vzajemnosti Slovanov v habsburški monarhiji, a to v času, ko se Nemci in Madžari dogovorno in sporazumno najživlje pripravljajo, da še bolj kakor do sedaj potisnejo in pritisnejo Slovane ob zid. S tem svojim nebratskim postopanjem so udeleženci imenovanega katoliškega shoda zagrešili izdajstvo na Slovanstvu in na življenskih interesih habsburške monarhije.«

Kot geslo svojih izvajanj citira pisec dotičnih člankov to-le sodbo znanega hrvaškega pisatelja **Ivana Kukuljevića Sakcinskega** o politiki Rima nasproti Jugoslovanom: ». . . Ni bilo Rimu in zapadu dovolj, da so se miroljubni Jugoslovani največ pod njegovim vplivom sprli med seboj. Rim je proti njim, zlasti pa proti mali Bosni pošiljal iste silne križarske vojske, katerim se je mogel zoperstavljati in ubraniti jedva veliki svet azijski. Književnost slovanska, ki so jo jeli sledbeniki iztočne vere širiti že v 9. stoletju, kasneje pa Bogomili, je bila zadušena v Bolgariji, Srbiji, Bosni, Dalmaciji, Hrvaški in Sloveniji pod vplivom rimskega duha in z nasilno prepovedjo slovanskega jezika.

Še danes žalibog traja ta borba rimskega in zapadnega duha proti duhu slovanskemu in še danes je opažati njene posledice v vseh jugoslovanskih pokrajinah, zlasti pa v Bosni.

Ta pokrajina je skrita očesu naobraženega sveta vsled goste koprene vedno tajnost ljubečega absolutizma in železne sile, prirojene azijskemu življu. Ako pa kdaj prodre rodoljubno oko soseda preko Velebita ali iz Šumadije, zazre sredi nereda, ki tu vlada že stoletja, še vedno one tajne organe, ki jih je semkaj presadil zapad v srednjem veku in ki so tu z lokavimi spletkami in pretiranostmi povzročili večne zmede, večno nezaupanje, večna preganjanja in večno divjanje raznih človeških strasti. Ako bi ne bilo teh organov, bi bila Bosna vstala k novemu življenju skupno s Srbijo in ž njimi bi vse ostale jugoslovanske zemlje kraj Donave, Save in Jadranskega morja, kraj Cetine in Neretve, kraj Drine, Marice in Strumnice hitreje napredovale v duhu svobode in narodnosti . . .« (Arhiv za povesnicu jugoslovensku. Knjiga II. stran 3.)

Navajajoč to geslo pisec nadaljuje:

V prosvetnem in političnem glavnem središču bratskega nam plemena slovenskega, v divni Ljubljani je poseben »slavnostni odbor« v zadnjih tednih takorekoč dan in noč neumorno vršil vse možne priprave, da bi — kakor je oficijalno razglašal in naglašal — vse Slovenstvo (to je slovensko pleme) v znak svoje velike in neomahljive vdanosti in zvestobe prestolu in domovini čim najdostojneje, najsijajneje in najveličastveneje proslavilo 65letnico vladanja njegovega veličanstva našega sivolasega vladarja in 100letnico zopetne priklopitve slovenskih dežela Avstriji.

Namen te proslave v smislu, kakor ga je imenovani odbor oficijalno označil v vseh avstrijskih velikih nemških listih, je torej v polni meri patrijotičen; ta namen je bil domoljuben tudi z najširšega — habsburško monarhističnega stališča.

Potemtakem bi se torej samo ob sebi razumelo, da bi bila patrijotska dolžnost vseh Slovanov v habsburški monarhiji, zlasti pa Jugoslovanov in s tem tudi nas pravoslavnih Srbov, da bi čim dostojneje in številneje bodisi osebno, bodisi v duhu prisostvovali tej proslavi, tem svečanostim . . . Zato pravimo: S polnim pravom bi se smelo pričakovati, da ne bodo bratje naši Slovenci niti na eni izmed mnogih svečanosti na noben način žalili verskih čustev svojih enokrvnih bratov, torej nas pravoslavnih Srbov, kakor tudi ne naših in njihovih, torej nam vsem skupnih enokrvnih bratov mohamedanske vere in da se bodo ravnali po onem — tudi s krščanskega stališča večno vzvišenem, a poleg tega danes v jeku principa narodnosti popolnoma sodobnem, naprednem in zato tudi za vse Slovane v habsburški monarhiji edino spasonosnem načelu: **Brat je mil, katere vere bil.**

In brez dvoma bi bili najdragovoljneje in najbolj navdušeno pohiteli tudi mi pravoslavni Srbi z vseh strani prostrane monarhije v Ljubljano, da bi osebno ali vsaj v duhu bili prisotni pri teh »rodoljubnih« in domovinskih svečanostih milih naših slovenskih bratov.

Vsa naša prosvetna društva bi bila na teh svečanostih zastopana po svojih najuglednejših predstaviteljih. A marsikateri izmed nas bi bil porabil to ugodno priliko, da bi pohitel v ono, po svojih redkih prirodnih krasotah slovečo Ljubljano in tu videl zbran in ga osebno pozdravil cvet milega enokrvnega, a danes, jutri tudi enojezičnega naroda slovenskega!

Vsi oni pa, ki bi ne mogli pohiteti v Ljubljano, bi bili v duhu vsi navzoči pri onih svečanostih. In v dokaz tega bi letelo brzojavnih, pismenih in časniških pozdravov in čestitk tjakaj k našim milim bratom Slovencem. Kako tudi ne! Saj kri ni voda!

O da, da, brez števila navdušenih in krasnobesednih pozdravov bi poslali tjakaj v lepo Ljubljano, samo ako bi bili tudi mi pravoslavni Srbi po kakem ugodnem naključju povabljeni na to proslavo!

Toda — na največjo žalost ne samo nas pravoslavnih Srbov, marveč tudi vseh zavednih in pravih Slovanov v habsburški monarhiji — niti ena prosvetnna ustanova naša, niti eno naše društvo, niti en posamnik v celem Srbstvu ni dobil vabila od dotičnega pripravljalnega odbora . . .

(Dalje prihodnjič.)

Dogodki na Balkanu.

Bolgarsko - turška pogajanja.

Do četrtka so rekli začetkom minulega tedna, da bodo pogajanja med Bolgarsko in Turčijo končana, sedaj pravijo, da bodo končana do torka.

Turški krogi pa so sami mnenja, da mladoturki še niso končali s svojim pritiskom na porto, da dobi Turčija čim več ozemlja v Trakiji.

Načović je baje zopet izjavil glede zadnjih pogajanj s turškimi delegati: Tudi ta pogajanja ne bodo oficijozna, marveč privatna in se o tej konferenci tudi ne bo napravil protokol. Vest, da nam je naša vlada naročila, da naj vztrajamo pri zahtevi po Lozengradu, ni resnična; isto velja tudi glede drugih točk, o katerih ne moremo razpravljati ločeno, marveč le skupno. Začeti moramo takorekoč od začetka in se boriti točko za točko. Tako je baje govoril bolgarski delegat Načović, jutri pa bodo seveda te besede zopet dementirali.

Tudi vesti o bolgarsko-turški zvezi se sedaj, to pot pa iz Petrograda dementirajo.

* * *

Turške finance.

Oficijozni »Tanin« piše, da so pred več meseci začeta pogajanja finančnega značaja med Francosko in bivšim turškim finančnim ministrom Djavid begom končana in da sta pogodbo podpisala Pichon in Djavid. Pogajanja so se tikala anatolskih in sirskih železnic, štiriodstotnega zvišanja carine in pred vsem 700 milijonskega posojila. Obligacije tega posojila se izdajo meseca oktobra.

* * *

Srbski in bolgarski ujetniki.

Kakor poročajo iz Belgrada, sta se srbska in bolgarska vlada končno vendar sporazumeli zaradi izmenjave obojestranskih vojnih ujetnikov. Baje se je dosegel sedaj sporazum, da naj se prične izmenjava vojnih ujetnikov v ponedeljek, tedaj že danes, v Pirotu.

* * *

Srbsko - grška meja.

Iz Belgrada prihaja sledeče poročilo: Vsled diferenc, ki so se pojavile med srbskimi in grškimi člani komisije za določitev srbsko-grške meje zlasti zaradi južne mejne točke južno od Gevgelija, je ustavila ta komisija svoje delo. Obe vladi se trudita sedaj, da se diplomatičnim potomo sporazumeta glede te mejne točke.

Čudno!

Nemškega konzula v Belgradu, dr. Schliebna so odpoklicali. Vsak človek bi mislil, da ni dobro zastopal nemških interesov v Srbiji. Sedaj ga pošljejo za kazen v Quito v Ecadoru, da si malo razgreje možgane in da ne bo več tako neumen, da bi hotel delovati res v prid svoji domovini. Povedali smo že, da je bil dr. Schlieben v prijateljski zvezi z belgradskimi politiki, sedaj pa poročajo iz Berolina, da je bil tudi intimen prijatelj bolgarskega poslanika v Belgradu, da je že dolgo prej, ko se drugim evropskim diplomatom niti sanjalo ni, vedel, da je Balkanska zveza sklenjena. Poročal je tudi svoji vladi, da bo brez vsakega dvoma izbruhnila vojna s Turčijo. Dr. Schlieben je hotel zastopati in je tudi zastopal nemške interese v Srbiji bolje, kakor vsi prejšni konzuli in zlasti se je trudil spraviti nemški kapital na Balkan. Zato je dobil brco, da je odletel v Ameriko.

Nam je to prav in Srbom čestitamo, nad nemško vlado pa majemo z glavo. Čudno!

* * *

Grki ne ljubijo Avstrije.

»Albanska korespondenca« na Dunaju je videla v Janini strašne demonstracije proti Avstriji. Kako lepo se to sliši Albanija in Avstrija! Množica je vpila: Doli z Albanijo! Doli z Avstrijo! Množica je prišla pred avstro-ogrski konzulat, kjer pa konzula Bilinskega ni doma in je hotela zidove poškodovati. Zato je prišlo grško vojaštvo in zaradi teh zidov in par šip ranilo 30 oseb, da bodo odslej imeli rajši Albanijo, Avstrijo in Italijo.

Tudi v Prevezi so se zbrali Grki 27. m. m. in čujte, kaj so slišali na Dunaju: Govorniki so pozivljali kmete, da naj mejne komisije ne puste v svoje vasi. Tudi tu so se vršile nato demonstracije pred avstro-ogrskim in italijanskim konzulatom.

Delegacije in proračun.

Odločitev v zadevi sklicanja delegacij je že padla, dasiravno to vprašanje formalno še ni rešeno. — Ogrska delegacija se bo namreč sestala, kakor zatrjujejo v ogrskih parlamentarnih krogih, šele sredi novembra. Vsled tega je mogoče, da,

LISTEK.

Križ in sulica.

»Ta povest je, kakor kratka, vendar bridkega spomina.«

Silvin Sardenko.

I.

Župnik in kaplan sta po obedu še malo polenarila ob vinu in besedi. Vroč dan je bil zunaj, trd in soparen. Okna so bila zastrta, v izbi je bil somrak; ali skozi sence in zastore je žehtel težki julijski vzduh.

Župnik si je z velikim robcem otiral čelo in lica. Živožareč je bil v obraz, kakor z lojem namazan. Pomežikaval je trudno izpod nabreklih trepalnic; dremalo se mu je. »M - nà!« je zavzdihnil ter stresel nejevoljno z glavo, ker mu je bila muha zabrenčala mimo ušesa ter sedla na mesnato bradico, podprto od troje lepih podbradkov.

Tudi kaplanu je bilo vroče, ali dremalo se mu ni. Sedel je vzravnan, dolg in lesen; stisnil je bil ustni, namršil obrvi, v visoko čelo se mu je bila zasekala temna guba. Čudna razdraženost, napetost brez vzroka je bila v soparici. Nalepem, zaradi mušice, ki je padla v vino, bi se sprl človek z vsem svetom in še s samim Bogom.

Kuharica je pospravljala krožnike z mize, gledala je jezno ter brundala zadirljivo.

Takrat se je prikazal za župnikovim hrbtom hudi duh; sklonil se mu je preko rame, šepnil mu na uho in ga je zmotil. Župnik se je spomnil na novo bandero Marijine družbe.

»Kedaj blagoslovimo to naše banderce? Končano je delo, hvala Bogu; le droga je še treba... in sulice!«

Osorno ga je pogledal kaplan.

»Kakšne sulice?«

»M - nà!« se je začudil župnik. »Sulice pač! Ali ste že videli bandero brez sulice? Vsako slehrno jo ima! Celo srebrno sem že videl... tam nekje... m - nà!«

Tudi za kaplanovim hrbtom se je bil prikazal hudi duh in ga je zmotil tako daleč, da je oponašal svojega župnika.

»M - nà! Kaj ima opraviti sulica z banderom? Kaj pomeni?«

»Pa denimo jabolko... pozlačeno jabolko!« se je užaljen namrdnil župnik.

»Jabolko! Zakaj pač jabolko? Denimo hruško, ali pa figo... in druge cepé! Po moji pohlevni pameti ne sodi na drog prav nič drugega, nego sveti križ, naše znamenje!«

Župnik je vzrojil, še hujše mu je zažarel obraz.

»Tudi sulica je znamenje! Kaj ni stotnik zabodel Krista z njo... v desno stran?«

Kaplan se je na glas in grenko zasmejal.

»Zato smo si torej privoščili to bandero, da se bomo bodli z njim! Ob žegnanju in predpustom! Stran s koli, fantje, bandero sem!«

»Kaj se to pravi?« je težko sôpel župnik. »To se pravi besede pačiti... grdo pačiti in pretvarjati!«

»Kaj se to pravi?« ga je čisto ponevedoma oponašal kaplan. »To se pravi — zatajiti sveti križ!«

Oči so se župniku zasolzile od srda in žalosti. Hotel je odgovoriti, usta so bila odprta, ali besede, ki bi vse na màh povedala, ni bilo od nikoder.

Tedaj se je oglasila kuharica.

»Križ, križ, pa še kakšen! Imamo že križ, kaj bi ga naročali! V hiši ga imamo, za mizo sedi! Za mizo sedi in pije, ta križ banderski!«

Grobo jo je ustavil kaplan.

»Mulier taceat in ecclesia!«

Kuharica je odprla usta nastežaj, nato je udarila v glasen jok; z levico je prijela predpasnik, z desnico je potegnila kaplanu kozarec izpred ust.

»Pa tudi pil ne boš, križ ti križani!«

Bežala je iz izbe, treskoma je zaloputila duri za seboj, vik in jok se je razlegel po stopnicah.

Počasi se je vzdignil kaplan; bled je bil in roke so se mu tresle. Pokrižal se je s široko kretnjo, molil je stoje in tiho. Nato se je poklonil globoko, brez besede, ter je odšel slovesno, s korakom človeka, po krivici ranjenega.

Dolgo je sedel župnik za mizo, v bridkosti sam in nem. Okrogli, tolsti prsti so se oklepali kozarca, iz oči je kapala solza do solze na beli prt.

Vzdramilo ga je rahlo ščegetanje na kolenu. Bela, nežna mačica mu je bila skočila v naročje, privila se k njemu, vzdignila gosposki repek ter mu gledala v objokana lica, milo vprašujoč.

V tistem hipu ga je vsega presunilo in omamilo neznano čustvo; čustvo silnega, brezmejnega sovraštva do vsega in vseh. Do črnih muh na belem prtu, do širokega, bahavega stola kaplanovega, do hinavsko svetih podob na steni. In posebej še do te priliznjene, zaljubljene mačice. Pograbil jo je s težko roko, zalučil jo v besnem zamahu ob tla. Mačica je obležala; tiho in polagoma, kakor umirajoča muha, je krčila tenke noge, nato jih je prav tako polagoma spet iztegala; na belem smrčku se je prikazala črna kri.

»Ali te vrag jemlje, beštija?« je kriknil župnik. Vstal je trepetajoč; bolne noge so ga komaj nosile ko se je napotil omahujoč in okoren po gorjačo v kot.

»Čakaj, beštija... potrpi, kanalja!«

Okrenil se je sunkoma, kolikor je bil tresonog in trebušast.

»Potrpi, kanalja!«

Zamahnil je z gorjačo, lopnil, toda lopnil je mimo; vegasti leseni pod je zamolklo zabobnel, miza se je stresla, kozarec se je žvenketaje prevrnil. Mačica se je zleknila na hrbet, zazehala je nastežaj, nato je bliskoma planila. Švigala je sem, švigala tja, iz kota v kot, na stol, na mizo, na polico, na oknico.

»Hudič, še na strop se zaleti!« je kričal župnik. Begal je za njo z gorjačo v roki, zasopel, truden in potan, ves v omotici. Zamahnil je vdrugo ter se opotekel. Mačica je bušila kakor zalučen kamen naravnost v zastor in izginila skozi odprto okno na vrt.

Župnik je gledal za njo z izbuljenimi očmi, upehan, brez misli. Debele kaplje so mu drkale od čela doli do oteklih podočnic, preplavile so obustje in kapale od podbradkov na črni telovnik.

Sedel je na zofo, zakril si obraz ter bridko zajokal.

(Dalje prihodnjič.)

celo verjetno, da bosta imeli delegaciji le prav kratko zasedanje. **Naloga avstrijske vlade pa bo, da pregovori delegacijo avstrijskega parlamenta, naj nikar ne spravi na razgovor zunanjega položaja Avstrije. Kar se tiče ogrske delegacije, od nje ni pričakovati, da bi hotela spraviti ta vprašanja na dan. Edina točka, o kateri naj bi smeli delegati govoriti, naj bi bilo vprašanje podaljšanje proračunskega leta do 30. junija 1914.**

Vlada ima pač mnogo vzroka, da se boji diskusije zunanjih razmer, upati pa je, da si člani avstrijske delegacije ne bodo dali zavezati ust.

Res vzorna je skrb naše vlade. Novo proračunsko leto dobimo, tedaj nov proračunski koledar. Ali se pa bo sedaj posrečilo rešiti proračun pravočasno, to je drugo vprašanje. Enkrat tekom dolgih 14 let se je to Taafeju posrečilo. Sedaj pa bomo zopet enkrat imeli proračun sestavljen morda pred 30. junijem, potem pa nikdar, nikdar več. In zopet bodo peli provizoriji.

Za tem grmom pa tiči še drug zajec. Do 30. junija bo predložen proračun, ta proračun pa ne bo vseboval, ker je samo polleten, postavk o izdatkih za vojne priprave proti Srbij in Črni gori. Vlada hoče na ta način eskamotirati te postavke, da jih naznani šele prihodnjo jesen. Manipulacija s proračunskim letom je torej samo pesek v oči davkoplačevalcem in priprave za tem hujši pritisk davčnega vijaka.

Razmere na Češkem.

Iz Prage poročajo, kakor smo zabeležili že tudi mi pretekli teden, da bodo radikalni češki poslanci skušali v zmislu sprejete resolucije preprečiti delovanje državnega zbora ter računajo pri tem na podporo Rusinov.

Narodni Listy opozarjajo na to, da kljub povabilu češki socijalni demokrati niso prišli k zborovanju. Sprejeta resolucija je baje brez pomena, kljub temu se ne bo streljalo, zlasti ker so se izrekli katoliški nacijonalisti kljub temu, da niso bili navzoči na zborovanju, opetovano za obnovitev spravnih pogajanj.

»Venkov« zopet izjavlja med drugim: Na Češkem ne bo prej bolje, predno se ne bodo nahajale vse stranke v eni črti.

Češka upravna komisija je sedaj v največjih škripcih, ker se je vračunala pri dohodkih iz davka na pivo. Dohodki iz tega davka namreč znašajo kljub temu, da se plačuje od vsakega hektolitra 4 K od 6. avgusta naprej, samo 4000 K. V krogih upravne komisije so zaradi tega, kakor je umevno, izredno presenečeni in konsternirani ter se tudi upravna komisija prav nič ne spozna več, odkod bi vzela potrebni denar.

Na Češkem je te dni sklicala, kakor poroča »Venkov«, češka agrarna stranka tritisoč shodov, da protestira proti absolutizmu.

Kot dokaz, kako protiustavne razmere vladajo na Češkem in kako se gazijo v blato vse slovesne obljube, priobčuje »Samostatnost« na uvodnem mestu cesarjev reskript z dne 12. septembra 1871 na češki deželni zbor k patentu z dne 30. julija 1870. Vse to prizadevanje čeških strank pa seveda ne bo nič zaleglo.

Madžarska politika in Balkan.

Zatvorjenje naših mej proti Srbiji, dvakratna carinska vojna proti Srbiji, dvakratna demobilizacija, ustanovitev Albanije, vse to so uspehi ogrske imperialistične agrarsko-plemiške politike, v katero se je vpregla tudi naša slavna vlada. Ogrska politika je stremila vedno za tem, da zadavi Srbijo ali pa da jo prisili k vojni, ki bi bila po mnenju ogrskih magnatov za njo usodepolna.

Srbija pa je imela prepametne in preoprezne diplomate, da bi se ti ne vedeli spretno izogniti nakani ogrskih nenasitnežev.

Ponosna stoji Srbija, dvakrat tako velika, kakor je bila, in ima ogrskim magnatom vkljub dvojen dohod do morja, na Jadransko morje in na Egejsko morje preko Soluna. Najinteresantnejše pa je to, da je s tem ta zaničevana Srbija zastavila mogočni Avstriji pot do Soluna.

Izgubili smo vojno na gospodarskem polju, in premagala nas je Srbija. Tudi Ogrska to občuti sedaj in v strokovnem listu »Magyar Ipar« se je že oglasil tajnik deželne zveze ogrskih industrijcev, ki pravi, da je naša politika streljala kozla za kozlom. Sedaj naj dovoli vlada najprej Srbiji in potem tudi Romunski neomejen izvoz živine v Avstrijo.

V istem listu se producira neki dr. Havasz v prijateljstvu do Slovanov in snuje že načrte, kakor bi bilo madžarskim denarnim vrečam mogoče zavojevati ves Balkan. Glavna prometna proga mu je Donava. Zgrade naj se nove ladje, pristani, zaloge, pospeši naj se osebni in poštni promet, vse seveda iz blagoslovljene Budimpešte.

Avstrija nima pri tem prav nobene besede. Širi naj se na Balkanu, — slišite in strmite! — ogrska kultura! Ogrska veda, ogrska umetnost na Balkan! Budimpešta bodi balkanskim narodom Pariz! In ogrsko solnce v rdečih hlačah naj zasije od Donave do Egejskega in Črnega morja.

Prekosil je dr. Havasza še neki drugi prijatelj balkanskih Slovanov v »Vilagu«. V Sarajevu, Zagrebu ali Novem Sadu naj se ustanovi permanentna razstava ogrskih pridelkov in industrijskih predmetov. Najboljše bi se to obneslo v Novem Sadu, ker je tam največ Srbov. V Budimpešti naj se posredujejo službe in delo za Balkan, vse kolikor mogoče sijajno. To bi bilo v pritličju krasne palače, v prvem nadstropju razstava, v drugem hotel z vsem komfortom. Na kolodvorih in v pristaniščih tolmači (ne napisi!), ki dajo pojasnila brezplačno, vse za Madžare. Končno potovalne razstave na Balkanu. Seveda tudi plakati v balkanskih mestih, trgovske in obrtniške zbornice morajo imeti na Balkanu agente, tudi konzuiati morajo agitarati za Madžare.

Res lepe besede, če pa so do zdaj že pokazali srbski biki, da so boljši kakor ogrski, se bo našlo pač malo kalinov na Balkanu, ki bodo sedli na te limanice.

Zagreb, Belgrad sta za Balkan dosti močna solnca, da vzklije hrvatska in srbska setev, s papriko pomazano ogrsko solnce naj ostane lepo doma.

Nova ogrska stranka in Khuen-Hedervary.

Včeraj se je vršilo v Budimpešti ustanovno zborovanje nove ogrske liberalne ustavne stranke pod načelništvom grofa Andrassyja.

Khuen-Hedervary je kratko pred ustanovitvijo stranke napadal njene bodoče člane in njenega načelnika Julija Andrassyja, nakar mu je ta v »Az Estu« odgovoril sledeče:

Pač sem včasih škodoval stranki sedeminšestdesetnikov, nagodbi iz leta 1867. pa sem vedno le koristil. Ne štejem si v osebno zaslugo, da je bila stranka oseminštiridesetnikov v koalicijskem režimu prisiljena vladati na podlagi nagodbe leta 1867. Če pa se mi šteje to za hudodelstvo, moram reči, da je koalicijski režim končno vendar le koristil tej nagodbi. Zmota grofa Khuen-Hedervaryja leži v tem, da vidi samo eno stran nagodbe, namreč da sta armada in diplomacija skupna in da imamo vlado na Dunaju. V resnici pa ima leta 1867. z nagodbo ustanovljena skupnost še drugo stran, namreč da naj vlada na Ogrskem prostost in ustanovnost in ne absolutizem. Jaz tej nagodbi nisem škodoval, škodovali pa so ji oni, ki razširjajo mnenje,da je treba vladi na Ogrskem strogi dualizem s silo, podkupljevanjem in sploh s korupcijo.

Radovedni smo, kako stališče zavzema nova stranka napram hrvatskim vprašanjem.

Bosna.

Predsednik bosanskega sabora, dr. Mandić, in poslanec Vaneas, sta izročila deželnemu šefu protest proti nepotrditvi ustanovitve kluba hrvatske stranke prava ter sta vložila proti tej odločitvi vlade rekurz pri skupnem finančnem ministru.

V petek in soboto so se vršila posvetovanja muzlimanskega saborskega kluba glede akcije za delazmožnost bosanskega sabora in ustanovitve delavne stranke. V debati so udeležniki predložili več želj, od katerih je odvisno ali vstopijo v delavno večino ali ne. Konference se je deležil tudi predsednik sabora, dr. Mandić. V soboto so se nato zglasili nekateri poslanci pri deželnem šefu, da so z njim konferirali o posameznih vprašanjih.

Kitajska in Japonska.

Japonski ni šlo toliko pri zadnjih dogodkih, da dobi od Kitajske zadoščenje zaradi umora Japoncev na Kitajskem, marveč je zasledovala Japonska pred vsem svoje politične cilje. Japonska namreč sedaj že sama odkrito priznava, da hoče definitivno rešiti mandžursko in mongolsko vprašanje. Med pogoji, ki jih je stavila Japonska Kitajski, se nahaja tudi podaljšanje zakupne dobe za Port Artur za nadaljnih 50 let. Razen tega računajo v Tokiju s pomanjkanjem denarja na Kitajskem ter računajo, da bo na ta način mogoče pridobiti Kitajsko vlado, da prizna Japonski vplivnostne pasove. Zlasti važna se zdi Japoncem posest južnokitajskih pristanišč Suhov in Amoy.

»Wiener Allgemeine Zeitung« poroča tozadevno iz Petrograda: Tu vzbuja japonsko - kitajski konflikt splošno pozornost. Sedaj se drže ruski krogi še rezervirano. Rusija ima malo interesa na Južni Kitajski, drugačen pa bi bil seveda položaj, če bi Japonska okupirala najvažnejše strategične točke v Južni Mandžuriji in Vzhodni Mongolski. Naglaša se, da obstoja med Rusijo in Japonsko sporazum na pogodbi ne samo glede razdelitve Manžurije v interesne sfere, marveč tudi v mongolskem vprašanju. Če tedaj stori Japonska katerikoli korak, ki bi se tikal teh pokrajin, ne more Rusija mirno gledati.

Štajersko.

Graja škofa dr. Napotnika. V petkovi »Straži« je priobčil dr. Korošec to-le grajo škofu dr. Napotniku: »Nismo hoteli motiti slavnostnih dni, ki so spremljali otvoritev našega novega mostu, toda danes lahko povemo tudi mnenje in razočaranje marsikaterega skromnega katoličana, ki je gledal vespomp slovesne otvoritve, a sedaj na novem mostu ne najde nobenega znamenja svetega križa. Ali ni nikogar, ki bi skrbel, da se izpolnijo v tem oziru želje katoliškega ljudstva?« Gosp. dr. Korošec, ni napačno. Sicer bi lahko to povedali škofu in camera caritatis, na pr. takrat, ko si izprošate od njega politične direktive; pa je tudi objavljenje dobro, da mi kaj interesantnega zvemo. Če bi sedaj škof nastopil v zmislu papeževe odredbe kot nadzornik »Stražine« pisave in prijel dr. Korošca zaradi izrečene graje visokemu cerkvenemu dostojanstveniku, bi mu storil zaradi take hvalevredne vneme krivico. Dr. Korošču kličemo: le pogum! Priobčiti bi bilo treba tudi vprašanje kakega skromnega Slovenca (saj pravi »Straža«, da varuje naše narodne pravice), zakaj škof pri otvoritvi mosta ni govoril kot Slovenec in vodja »Slovenske Ljudske Stranke« tudi slovenski? Vi, g. dr. Korošec, niste bili navzoči in bi torej lahko zvrnili krivdo na tej notici na primer na g. Žebota, ki je takrat nastopal kot vodja zavednih mariborskih in okoliških Slovencev ter jih tako uspešno vodil na vojsko proti nemškim Mariborčanom. Zato se je gotovo škandaliziral nad škofovim nemškim govorom, nad katerim se je pohujševal celo ptujski »Štajerc«. Če je Mahnert kaj podjeten, bo pa on sedaj nastopil za križ na mostu, bosta potem vsaj z Napotnikom delila zasluge: ta je z vsem pompom slovesno nastopil pri otvoritvi, prvi pa bo ustregel kot kristjan, četudi druge barve, verskim čustvom mariborskega prebivalstva.

Obrtniški shod v Rajhenburgu. Pretekli petek so sklicali narodni obrtniki v Rajhenburgu zaupni shod, na katerega so povabili deželnega poslanca dr. Kukovca. Skoro vsi obrtniki so se shoda udeležili. Predsedoval je Franc Agrež, ki je tudi podal poročilo o pritožbah obrtništva. V razgovor so posegli skoro vsi obrtniki in so se zlasti pritoževali nad krivičnim postopanjem brežiškega okrajnega glavarstva, ki je brez vzroka celo vrsto obrtnikov kaznovalo, ker baje niso imeli zapisnikov o pomočnikih in vajencih. **Dognalo se je, da so se te kazni obrtnikom naložile, akoravno so take zapisnike imeli. Nikdo jih niti vprašal ni po zapisnikih, kljub temu so bili kaznovani.** Videti je, da pri brežiškem okrajnem glavarstvu ni vse v redu. Nasprotno je pa komisar dr. Terglav oprostil vse škodljivce obrti, ki vsa obrtna dela izvršujejo celo s pomočniki, akoravno se niso izučili in davka ne plačajo. Tako slabo se za obrtnike pač nikjer ne skrbi kakor pri nas. Soglasno se je sklenilo: »Dne 12. septembra 1913 pri g. Vranetiču v Rajhenburgu zbrani trgovci in obrtniki odločno protestiramo proti postopanju brežiškega okrajnega glavarstva. Pozivljamo vlado, naj ščiti obrtništvo in z vso strogostjo nastopa proti neobrtnikom, ki izvršujejo kako obrt, pa nimajo pravice. Gospoda poslanca dr. Kukovca pa prosimo, da se z vso odločnostjo zavzame za naše skromne zahteve. Nato je dež. poslanec dr. V. Kukovec v obširnem govoru govoril o obrtnih zadevah in obljubil pomoč kolikor je v njegovih močeh. Govoril je tudi o splošnih gospodarskih vprašanjih. Z velikim zanimanjem so obrtniki zasledovali njegova izvajanja o kreditnih razmerah ter o vplivu dogodkov pri šoštanjski in laški posojilnici ter pri Glavni posojilnici v Ljubljani na splošni kredit. Tozadevno poročilo bi kazalo objaviti v celoti. Shodi take vrste se priporočajo tudi drugim trgom.

Zahvala. »Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju« izpolnuje tem potom prijetno dolžnost, zahvaliti se vsem onim, ki so na kakršenkoli način pripomogli do tako lepega uspeha slavnosti, ki smo jo priredili dne 8. t. m. v Velenju, prav iskreno za ves njihov trud in požrtvovalnost, ki so ga imeli radi nas. V prvi vrsti dolžni smo največjo hvalo slavnemu veseličnemu odseku z g. dr. J. Pirnatom na čelu; nič manj pa tudi otalim narodnim damam in gospodom, ki so nam priskočili na pomoč ter pri predpripravah, kakor tudi pri veselici sami pokazali svojo rodoljubno požrtvovalnost! Pri razpečavanju vina, buteljk in šampanjca so se pridno žrtvovale gospa M. Kolšekova, gdč. Cirila Ježovnikova in Fanči Pristovškova. Pri srečolovu razpečavanju srečk in šopkov pa gospice: Brence Berta, Gorišek Mici, Ježovnik Slava, Kolšek Vera in Nada, Rajšter Zalka in Skaza Mici. Pri predpripravah pa so se odlikovali gospodje: učitelja Armič Josip in Silih Gustav ter tehnik Pristovšek in jur. Fran Skaza. Vsem tem naj služi v največjo zadoščenje in zahvalo dejstvo, da se je veselica v gmotnem kakor v moralnem oziru kar najbolje obnesla. Čisti dobiček znaša 260 K 96 v, ki se porabi deloma v prid C. M. družbe, deloma v prid ljudskim knjižnicam! Iskrena hvala nadalje slav. »Celjskemu pevskemu društvu«, ki je prihitelo polnoštevilno ter nam nudilo obilo užitka in slav. občinstvu iz Celja, Šoštanja, Mozirja, Braslovč, Slovenjgradca in Velenja, ki nas je posetilo v tako lepem številu ter nam izkazalo s tem svoje simpatije! Končno izreka odbor srčno zahvalo vsem onim, ki so se nas spomnili z denarnimi prispevki, preplačili in drugim!

Koroško.

Vsenemci v Celovcu. Pred kratkem smo poročali, da so obiskali člani vsenemškega društva za razširjenje nemštva v inozemstvu, Trst, kjer so jih tržaški Nemci in tudi nekateri Italijani navdušeno pozdravili. Iz Trsta so se podali ti vsenemški pijonirji, ki zidajo nemški most do Adrije, na Koroško, kjer so obiskali vse znamenitejše kraje. Seveda so jih tudi koroški Nemci kot navdušeni patrijotje povsod prav prisrčno pozdravljali.

To je ukaz »Volksrata«. Zadnje čase se množe jezikovni škandali na koroških kolodvorih. Nekatere teh škandalov opisujejo naši časopisi, a največ se jih zamolči. Naši poslanci pa čakajo. Očitno je, da je to delo »Volksrata«, ki ima pod seboj žel. ravnateljstvo in menda tudi žel. ministra. V Svetni vasi, kjer so tudi slovenski napisi, se je dosedaj vedno mirno ustreglo na slovensko zahtevo. Ko pa je pisec dne 2. t. m. zahteval listek v Borovlje, prišli so vsi uradniki skupaj ter se rotili, da nihče ne ve za ta kraj, kamor zahajajo vsaki večer hajlat. Tudi sprevodnika je naenkrat zapustil spomin, toda med vožnjo se je vendar ustrašil, ni hotel vzeti globe, kar je njegova službena dolžnost, ako se kdo vozi brez listka, temveč je ob prihodu v Borovlje tekel k blagajni ter preskrbel listek brez doplačila. Vidi se, da je nekaterim uslužbencem ta gonja zoperna, a morajo jo vršiti, ker tako zahteva »Volksrat«.

Celovška porota. Danes se je pričelo porotno zasedanje pri celovškem deželnem sodišču. Na vrsto pridejo pri tem zasedanju sledeči slučaji: Jakob Popotnik od Sv. Štefana v Ziljski dolini, rop in javno nasilje; Josip Moritz, pekovski pomočnik, zažig in goljufija; Avgust Käfer iz Celovca. poskušen zavratni umor; G. Urban, mizarski mojster v Beljaku, umor; Peter Frohnwieser, mehanik iz Beljaka, poneverba in goljufija; Mihael Svaljak, zavarovalni uradnik iz Pliberka, poneverba; Pavel Stein, hlapec, napeljavanje k umoru in umoru, in Iv. Sukalja, krojaški učenec, ponarejanje denarja.

Slovensko občino Glinje na Koroškem so pri zadnjih občinskih volitvah naskočili z vso ljutostjo boroveljski nemškutarji. Posebno nasilni so bili puškarji Sodia (kranjska renegata) in Ogris. Grozili so delavcem z odpustom. A nekateri slovenski listi te tvrdke priporočajo v inseratih!

Nesreča na kolodvoru. Na beljaškem kolodvoru je skočil iz tira pri izhodu iz kolodvora en voz osobnega vlaka. Nesreča se je pripetila vsled prehitro obrnjene preminjevalnice tirov. Voz se ni prekucnil, marveč je zašel s prvimi kolesi na drug tir. Od potnikov se ni nobeden ponesrečil.

Zagonetna roparica. Skupnega lova na nevarno roparico, ki razsajo sedaj v okolici Volšperka, se udeleži tudi znameniti lovec na leve Bronfart pl. Schellendorf, ki je bil pred nekaj dnevi v okolici in zasledoval sledi roparice. Izjavil je, da sklepa iz sledi roparice, da je leopard. Odpeljal se je z avtomobilom v Monakovo, odkoder se vrne s svojimi psmi in se udeleži skupnega lova.

Primorsko.

Za deželnega glavarja goriškega je predlagan dr. Faidutti, za njegovega namestnika pa dr. Franko. Deželni zbor se sestane dne 1. oktobra.

C. kr. meroskusni urad v Gorici, ki je določen za goriško glavarstvo v katero spada še edina mešana občina Ločnik in ki ima 99% posla s slovenskimi strankami,ima še vedno samoitalijanski napis.

Zloglasna nemška slavnost v Gorici je pogorela ne samo v moralnem, marveč tudi v financijalnem oziru. »Fahnenkomite«, ki sestoja iz 7 oseb bo moral plačati 900 kron primankljaja.

Nov občinski volilni red za mesto Gorico zahtevajo slovenski goriški meščani. V ta namen bo sklical Narodni odbor v kratkem javen shod v Trgovskem domu z dnevnim redom: »Nov občinski volilni red za mesto Gorico.

Zadušeno so našli v Gorici 60letno soprogo vpokojenega majorja Kučera. Zadušil jo je plin, ko je hotela skuhati čaj svojemu možu.

Kaj vse Italijani zahtevajo. Med Italijani v Pulju je nastal zopet krik, ker si je drznil vodja mestne upravne komisije, namestniški svetnik pl. Gorizuti, poslati nekemu hrvaškemu društvu zahvalo, sestavljeno v hrvaškem jeziku s podpisom »vladni komisar«. Italijani trdijo, da se bo s tem pečal še deželni odbor.

Tat v gostilni. V Trstu so zaprli delavca Franca Radene, ker je ukradel nekemu Antonu Zimolu, ki je v gostilni zaspal, denarnico, v kateri je bilo čez 600 kron denarja.

Šovinizem šolskega zdravnika. Šolski zdravnik za svetoivanski okraj dr. Steindler, ki ima posla tudi na slovenski šoli, si je dovolil v par slučajih, da ni hotel dati slovenskim otrokom zdravniškega spričevala, in to samo zato, ker so mu starši povedali, da bodo vpisali otroke v slovenski šolski vrtec. Zgodilo se je že tudi, da je ta zdravnik že napisano spričevalo iztrgal materi iz rok in ga strgal in to samo zato, ker mu je mati še le naknadno povedala, da bo dala otroka v slovenski vrtec. Na vprašanje matere kam naj gre po spričevalo je udaril mož s pestjo ob mizo in ženo spodil. Davkoplačevalci, pobrigajte se za svoje pravice, šolske oblasti, storite svojo dolžnost.

Kastrofalna železniška nesreča bi se bila kmalu pripetila na progi južne železnice in sicer med Ronki in Tržičem. Na istem tiru sta se nahajala istočasno dva brzovlaka in sicer iz Gorice in iz Trsta. Oba vlaka sta bila v največjem diru. K sreči sta strojevodji nevarnost še v zadnjem trenotku zapazila in ustavila vlaka na približno 100 metrov razdalje. Med potniki je vladala silna panika in malo je manjkalo, da niso začeli potniki skakati skozi okna. Kdo je nesrečo zakrivil, še ni znano, preprečila sta jo pa vrla strojevodja.

Črnomaljski vodovod in dež. odbor.

Nekaj odgovora g. poslancu Jarcu.

(Konec.)

Imajo torej faktično to, kar so si zaželeli in vendar ti napadi, kdo naj razume to!?

Da dokažem tudi kako pristransko so v tej zadevi c. kr. upravne oblasti proti nam nastopale in nama pri vsaki priliki in nepriliki svojo nenaklonjenost izkazali, naj služijo sledeči resnični slučaji, ki sem jih sicer že v mojih različnih pritožbah neovrženo grajal.

1. Okrasil je nekdo najin proti prvi razsodbi vloženi priziv na deželno vlado, ki leži v uradnih spisih z neslanimi, naju žaločimi, nas, naše namene in načrte ponižujočimi opazkami, tako da se je že iz tega dalo sklepati, kaj imamo od teh uradov pričakovati;

2. je gospod c. kr. okrajni glavar v Novem mestu ob priliki merjenja naših studencev dne 23. marca 1911 kot vodja komisije takoj iz začetka, prej ko je kedo še zinil kako besedico se obrnil na navzoče interesente, uradnike in zijalce, torej brez vsakega povoda z nagovorom: »naj nikakor ne mislijo, da pride kot zastopnik Plojev in Klemenov« ter na to vsak ugovor in nagovor navzočega g. Klemena sirovo odrezal: »že vemo«, menda samo da pokaže coram publico, bil je navzoč seveda tudi odposlanec deželnega odbora, svoje nasprotstvo proti nam in našim načrtom;

3. pisal je isti g. c. kr. okrajni glavar v Novem mestu g. županu Doltarju ali g. poslancu Jarcu pismo, (ne vem prav komu izmed teh dveh, a toliko je nepobitno, da je dotično glavarjevo lastnoročno podpisano pismo kazal g. župan Doltar po tu-

kajšnjih krčmah) v katerem se opravičuje, da ta vodovodna zadeva še ni rešena, izgovarjajoč se na me in mene kriveč, da jaz to zadevo zavlačujem in g. župan še je vedel povedati, da se mu je pri glavarstvu v Novem mestu in pri deželni vladi v Ljubljani obljubilo, da se bo takoj izdala za mestno občino Črnomaljsko ugodna rešitev in da se bo vzelo vsaki moji pritožbi odložna moč in da se bo takoj začelo z gradnjo vodovoda iz naših studencev, to je bilo lansko leto takoj po komisiji na Blatniku, torej prve dneve julija 1912, torej po preteku več kot 3 let od vložka prve prošnje, kateri celi čas se je rešitev nam na škodo zadrževala in zavlačevala. Da vsakdo sam vidi, kdo da je zavlačeval, naj služijo ti podatki: Dne 16. septembra 1908 odposlala sva najino prošnjo na c. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu, ki je odredilo prvo razpravo šele 15. junija 1909 ter na to nama izročilo prvo razsodbo dne 27. septembra 1909, proti kateri sva vložila priziv že 8. oktobra 1909 ki ga deželna vlada nikdar ni rešila, ampak z dekretom od 2. oktobra 1911, štev. 26057 torej čez več kot tri leta, vsled tega ker je dež. odbor, ozir. mestna občina Črnomaljska vložila nove načrte, vse kar se je dosedaj zgodilo in tudi naš priziv za ničevo spoznala in na to se je razpis nove razprave še s tem uradoma zavlačeval, najine pritožbe proti temu dekretu so bile že prej rešene, da se je naju trikrat vprašalo in sicer meseca oktobra 1911 in januarja in februarja 1912 če ne odmakneva najinih načrtov in to akoravno sva že na prvo vprašanje dne 25. oktobra 1911, kakor na drugo dne 1. januarja 1912 in na tretje dne 15. februarja odločno in soglasno vsakokrat z »ne« odgovorila ter se je razpisala razprava na 3. maja 1912 in na to še brez vidnega vzroka preložila na 31. maja 1912. Že te številke govore dovolj jasno ali tudi to, nam kot strankam pristoja samo 14dnevni rok za vložitev naših ugovorov in pritožb, na drug način ne moreva zavlačevati kakor s pritožbami, to nam bo vsak pripoznal, koliko pritožb pa bi bila morala vložiti, da bi to zadevo celih 5 let zavlačevala, ker faktično do danes še ni ta zadeva končno rešena, to bi bil nebroj pritožb, vložila pa sva v celem samo 6 pritožb in od teh vzelo se je **trem**, torej polovici odložna moč — menda dovolj, da je vsakdo prepričan kako krivičen in nedostojen je ta izgovor gospoda c. kr. okrajnega glavarja v Novem mestu;

4. izjavilo je pri vodopravni razpravi dne 31. maja 1912 na Blatniku c. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlju po svojem odposlancu **uradoma,** da sta potoka Lahinja in Dobljičanka že leta in leta po legarju otrovana (Typhusverseucht) in to je bil uradnik istega c. kr. okrajnega glavarstva v Črnomlju, ki je nekaj dni poprej ob priliki vodopravne razprave glede načrtov železnice za napravo vodovoda iz po uradnem zatrdilu po legarju otrovane Dobljičanke za Črnomaljsko železniško postajo o tem čisto nič ni vedelo ter dovolilo to napravo po uradnem zatrdilu po legarju otrovane Dobljičanke in sicer je tako enako **uradno izjavo** oddal ob isti priliki tudi Črnomaljski župan gospod Doltar, katerega mlin stoji na Dobljičanki in železniški vodovod se izpeljuje celo od njegovega sveta pri mlinu, ter tudi ob tej priliki razprave za železniški vodovod nič ni vedel povedati o zaotrovani vodi Dobljičanke — sicer mi bo itak vsak Črnomaljec potrdil, da sta oba ta dostojanstvenika vedoma izrekla **uradno neresnico** (lahko bi celo rekel čisto priprosto »laž«), ko sta izjavila, da sta potoka Lahinja in Dobljičanka že leta po legarju otrovana (Typhusverseucht), tako da ni treba drugih dokazov;

5. dekretiralo je c. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu v svoji drugi razsodbi v tej zadevi z dne 24. avgusta 1912 protipostavno se očitno postavljajoč na stran nam nasprotne stranke, deželnega odbora in mestne občine Črnomaljske, da nima naš priziv proti tej razsodbi nu po postavi izrecno pristoječo odložno moč ter to samovoljnost utemeljilo, sklicujoč se na § 73., odstavek 2. kranjskega vodopravnega reda, ki ga bom tukaj citiral in ki se glasi: »Ako je nevarno reč odlagati, sme politiška gosposka, akoravno se je pritožba podala, dovoliti, da se narede **naprave,** katere so **v odvrnitev nevarnosti** neobhodno potrebne.« Menda to že zadostuje, če bi mi glavarstvo le vedelo povedati, katere nevarnosti da so obstojale in nastale sedaj, ko se je cela zadeva skoraj celih 5 let zavlačevala in če je to nekaka »naprava za odvrnitev nevarnosti«, če se odvzame najinemu prizivu odložna moč — ni treba odgovora na ta vprašanja naj govore zopet samo dejstva, to je bilo 24. avgusta 1912, ko je že pretila ta velika nevarnost, da je trebalo take silne **»naprave«,** namreč da se je odvzela našim pritožbam odložna moč, torej 24. avgusta 1912 že je bilo to, deželni odbor, ozir. mestna občina Črnomaljska pa do maja ali celo junija letošnjega leta 1913, torej zopet skoraj leto dni ni genila z mazincem, da bi odvrnila to uradno ugotovljeno veliko nevarnost.

O ti sveti birokraciji, prosi za nas! zdihnil sem jaz in bo marsikateri ki bo to čital ali naj mi bo dovoljeno navesti samo še slučaj;

6. da je c. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlju, ki je leta 1908 kakor sem to že na drugem mestu popisal, samo predložilo deželni vladi dotično prošnjo za predsankcijo in tudi potem to predsankcijo izročilo mestni občini Črnomaljski z naročilom, da naj zaprosi za tozadevno vodopravno razpravo glede Skrilskih in Klečkih studencev in pri katerem uradu so takrat še ležali dotični spisi, na dotično pismeno vprašanje c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu, če je res, da so Skrilski in Klečki »Gesundbrunnen«-studenci res že pri gradnji vodovoda bili določeni za ojačenje vodovoda, odgovorilo na to z noto z dne 26. junija 1909, »da se glasom tukajšnjega vodovodnega akta na kako ojačenje Črnomaljskega vodovoda ob njegovi gradnji niti mislilo ni (dass eine Erweiterung zur Zeit der Errichtung der Črnembler Wasserleitung nicht in Betracht gezogen wurde) in tako zopet uradoma izpovedalo neresnico, ko je bil vendar takrat ne glede na to, da je bila gorenja prošnja za predsankcijo načrtov za vporabo vode iz Skrilskih in Klečkih »Gesundbrunnen«-studencev za ojačenje Črnomaljskega vodovoda po istem uradu komaj leto dni deželni vladi predložena, še vzidana priklopna cev za Klečke in Skrilske »Gesundbrunnen«-studence, ki se je vzidala pri prvotni gradnji vodovoda in ki se je šele letos izdrla. Navedel sem te slučaje samovoljnega uradnega poslovanja, da jih izve javnost, tudi iz tega nagiba, da v prihodnje preprečim take samovoljnosti uradnikov proti strankam, ker sem prepričan, da se javne sodbe bolj boijio, kot vseh uradnih pritožb, ki kakor sem se sam prepričal, nič ne izdajo, pritoževalec jim je še v posmeh, kakor se je meni zgodilo!

Končno še hočem omeniti, da so vsi vladni inženirji od najvišjega do zadnjega, kar jih je bilo naš vodovod pregledati in preiskati do zadnjega časa izpovedali, da je obstoječi Črnomaljski vodovod jako pomanjkljiv in da cevje ni nepredorno (undicht) in da vsled tega tudi ne daje dovolj vode, sicer pa to v polni meri potrdijo tudi številke, ki jih povzamem iz tehničnega izvida deželnega odbora oziroma mestne občine Črnomaljske same; po merjenju deželnih inženirjev daje vodovodni studenec sedaj še ob suši 1·73 litrov na sekundo, to je 1495 litrov vode na dan, kar daje pri 3000 prebivalcev našega in semiškega vodovodnega okoliša na glavo 50 litrov vode na dan, kar bi popolnoma zadostovalo, če bi prišlo tudi toliko skozi cevje sem v Črnomelj in Semič in ne izginilo med potjo kdo ve kam v katere kraške jame, tudi naj omenim pri tej priliki, da mi je graditelj deželnih vodovodov, ki gradi sedaj tudi vodovod iz naših studencev za ojačenje Črnomaljskega vodovoda, torej gotovo in sicer od deželnega odbora pripoznan veščak gospod Lončarič sam povedal, da se je ponujal, da popravi Črnomaljski vodovod in sicer za malenkostno ceno od 8000 K, da bi imel dovolj vode, a da se je ta njegova ponudba odklonila, menda zadostuje to za sedaj v dokaz, da ni tako potrebno, da se gradi tako drag vodovod za ojačenje našega vodovoda, ampak da je pred vsem treba, da se Črnomaljski vodovod pred vsem popravi, kje drugod bi to tudi pred vsem poskusili, morda pri nas tudi, če ne bi slučaj nanesel, da sva midva prišla na to, da bi sama izkoriščala našo imovino, naše studence!

Pred vsem je to treba zabraniti in mirna Kranjska domovina, če bo to novo vodo zapeljal naš vodovod tje, kamor zgine stara voda, v naše kraške votline in kaj za to, če se po nepotrebnem izmeče denar, saj ga imajo in dobijo od davkoplačevalcev!

Končno naj še omenim, da je deželni odbor sam v eni svojih vlog izjavil in pripoznal, da bi stroški gradnje vodovoda iz Skrilskih in Klečkih Gesundbrunnen - studencev za 70% nižji bili, kakor vodovoda iz naših studencev.

Toliko za sedaj g. poslancu Jarcu v odgovor na njegove krivične dolžitve, menda mu bo dovolj, ako pa mu tega ni dovolj, naj me le še napada, imam še precej gradiva med drugim tudi o nekaterih mu prav dobro znanih gospodih, ki osrečujejo kmeta kot zakotni pisači če je kaj radoveden, kedo da so ti gospodje, naj me le zopet napada in obrekuje, naznanim mu tukaj tudi ta imena in njih slavne čine, ali naj blagovoli prej poizvedeti, če ne bo to tem gospodom preneprijetno in objavljenje njih imena za nje ne bi menda imelo preslabe nasledke!

V Črnomlju, dne 1. septembra 1913.

Oton Ploj,
c. kr. notar v Črnomlju.

Dnevne vesti.

+ **Kranjski deželni zbor** je sklican na dan 24. t. m. in bo torej zboroval t r i t e d n e, kajti po dosedanjih dispozicijah hoče vlada sredi meseca oktobra sklicati državni zbor. S a m o v tem slučaju, če bi vlada imela vzroke odlagati sklicanje državnega zbora, bi ta ubogi kranjski parlament imel še nekaj več čas za zborovanje. Tri tedne! To je malo časa, kajti povprek ima deželni zbor le dve seji na teden, ostale dni pa imajo odseki seje in v odsekih se dajo posvetovanja tako lahko in prijetno zavlačevati, da deželni zbor, če hoče večina, sploh ne pride do pravega dela. Nikdar ni imel deželni zbor tako malo dela, nikdar ni imel deželni zbor tako malo sej, kakor v teh letih, kar imajo klerikalci večino, kajti klerikalci ne vidijo radi, da se jemlje njihovo gospodarstvo javno v pretres. Najraje bi sploh odpravili deželni zbor in vse njegove pravice izročili deželnemu odboru. Kake tri tedne bo torej zboroval deželni zbor. Vlada bi ga lahko že prej sklicala — **a dala se je preprositi.** »Za en teden so zglihali,« pravi verodostojno poročilo, ki smo je prejeli. Najprej je vlada hotela sklicati deželni zbor na dan 17. septembra, češ, da spomladi ni bil sklican, a ker je bila obenem razpisana interministerijalna konferenca zaradi lovskega zakona, se je dala vlada preprositi in je za en teden skrajšala zasedanje. Pravijo, da tudi pri kranjski deželni vladi niso prav nič veseli deželnega zbora, posebno zaradi razprave o verifikaciji mandata dr. Gregoriča, pri kateri priliki zna priti do razgovora o znanem prelomljenem kompromisu glede volilnega reda v mestih in trgih. Tri tedne! To je dosti premalo časa za toliko opravil, kakor jih ima deželni zbor.

+ **Seja deželnega odbora dne 13. septembra t. l.** Predseduje gosp. dr. L a m p e. — Gosp. dr. N o v a k u se izroči cel kup pobotnic o p o t n i h s t r o š k i h dežel. uradnikov in deželnih odbornikov za leto 1912. Njegovi zahtevi, da se mu naj da izpisek iz knjigovodstva, dr. Lampe ne more ugoditi, češ, da imajo uradi radi bližnjega deželnega zbora drugega posla preveč. — Glede računov tvrdke Redlich & Berger za dela v deželni elektrarni v Žirovnici za mesec maj v znesku po 10.623 kron 51 v, dalje glede dobavnih pogojev in cenika za dobavo električne sile industriji in dobavnih pogojev za oddajo električnega toka iz deželnih elektraren, izjavi zastopnik narodno - napredne stranke, da je po njegovem mnenju nadaljevanje del pri teh deželnih podjetjih nedopustno in kvarno deželi; zahteva pojasnila, so - li dela v Završnici medtem bila v resnici ustavljena, v kakem štadiju se ista sploh nahajajo in koliko se je do sedaj za ta dela izdalo. G. dr. Lampe, dalje poklicana deželna strokovnjaka gg. Geilhofer in Srnec izjavijo nato, da dela v Završnici sploh niso bila ustavljena, da bodo ista v najbližnjem času dokončana, da se bo v prihodnji sezoni na Bledu že električni tok oddajal, da je trasiranje daljnovoda v okrožju Jesenice-Bled-Radovljica - Brezje izvršeno, da je 1500 interesentov priglašenih. Završnica je stala do sedaj 500.000 K; za Savo se je izdalo 200.000 K. — G. grof Barbo je mnenja, ker se je že začelo, naj se nadaljuje. G. dr. Zajec izjavi, da je prepričan, da se bo vse dobro rentiralo. Nato se račun tvrdke Redlich & Berger, dalje dobavni pogoji odobre z večino glasov. Dobavni pogoji in ceniki se dajo v tisk. — Glede porazdelitve zastopnikov v okrajne cestne odbore interpelira zastopnik narodno - napredne stranke g. dr. Lampeta, če se je dalo vsem občinam, ki imajo 3000 prebivalcev, po enega zastopnika v zmislu določil cestnega zakona. G. dr. Lampe odgovarja, da je zgolj občina Zagorje tista, ki ima danes več kot 3000 prebivalcev, ki je dobila skupno z občino Kotredež enega zastopnika. Kot podlaga za razdelitev se je vzel uradni izkaz prebivalstva iz leta 1900. Takrat občina Zagorje še ni imela 3000 prebivalcev; statističnega izkaza za leto 1910. pa deželni odbor nima uradno na razpolago. Ugovor občine Zagorje se v tem pogledu z večino glasov zavrne. — Za trasiranje vodovoda Ribnica - Kočevje se naroči stavbnemu uradu, naj povabi znane sposobne tvrdke k ofertam. — Mlekarna v Št. Lovrencu je zgradila prašičerejsko napravo, ker je država obljubila 50% podpore, ki znaša 20.000 K. Sedaj pa država ne izplača podpore. Na račun te državne podpore se predujmoma izplača iz deželne blagajne 4000 K. Država se menda zato brani dati podporo, ker se prašiči ne kupujejo v domačih krajih. Živinorejska zadruga v Sodražici priredi dne 25. septembra razstavo in semenj plemen. živine. Dovolila se je podpora v znesku 500 kron iz fonda za povzdigo živinoreje. Občine Breznica, Begunje in Mošnje nameravajo kupiti hišo za skupno ubožnico. Ogledati si jo morata preje deželni inženir in deželni zdravnik. — Zdraviška komisija na Bledu se razpusti; njena aktiva in pasiva prevzame občina Bled, ki se ustanovi kot zdraviška občina Bled. Deželnemu odboru se predloži zadevni zakonski načrt. Pritožbi gg. Štefeta in Kregarja proti sklepu občinskega sveta ljubljanskega, naj razdeli mestni magistrat ljubljanski 6000 K potrebnim učiteljem v Ljubljani, se z utemeljevanjem g. dr. Pegana z ozirom na finančni položaj mesta in na dolžnost dežele (ne mesta) vzdrževati učiteljstvo, ugodi proti glasovoma zastopnikov veleposestva in narodno - napredne stranke. — Prošnja Zveze kranjskih prostovoljnih gasilnih društev, naj se deželni odbor pri razdelitvi podpor ozira tudi na njene članice, se z večino odkloni. V odbor deželne gasilske zveze pošlje deželni odbor z veto - pravico dr. Pegana. Za tajnika gasilne zveze se imenuje g. Lavtižar. — Dovolijo se razne podpore gasilnim društvom, včlanjenim v deželni gasilski zvezi. — Denarja je 40.000 K na razpolago. Tudi vipavskemu gasilnemu društvu se dovoli podpora v znesku 2970 kron zato,ker so gasilci obljubili,da ne bodo plesali, pač pa prirejali tombole. — Bivšemu županu v Št. Rupertu g. Zupančiču se predlaga graja, ker po poročilu g. dr. Pegana ni prišel ob določeni uri k zaslišavanju deželnega uradnika g. Kristana v Št. Rupert. Pri tem se vname debata glede postopanja napram posameznim bivšim in sedanjim županom. — Graja se izreče proti glasovoma gosp. grofa Barbota in gosp. dr. Novaka. — G. dr. Pegan izjavi, da bo kaznoval samo obstinatne slučaje. O obstinatnosti so bila razna mnenja. — Na obratno ravnateljstvo v Trstu se obrne deželni odbor s prošnjo, da zavozi kamniški vlak na postajo Južne železnice. — Dovoli se primeren kredit za izobrazbo 2 mladeničev pri »Alpenskivereinu«, ki bodeta potem obdržavala tečaje na Gorenjskem. — Dovolijo se razne podpore in nagrade šolam, učiteljem in učiteljicam — ali pa tudi ne. — Za provizorično nastanjenje poizkusnih orožnikov se dovoli nadaljni kredit za 5 mesecev v znesku 300 K. — Na vprašanje gosp. dr. Novaka, je - li g. Lampetu znano, da bo dne 24. septembra sklican deželni zbor, pravi g. dr. Lampe, da mu to uradno ni znano. — Prihodnja seja se vrši dne 20. septembra 1913.

+ **Ne bo treba ne vpraševati, ne odgovarjati.** Kakor poroča zadnji »Gorenjcev«, bo dr.Lampe vprašal g. dr. Tavčarja, če bo zadovoljen on in liberalna stranka, da dežela plača g. T. Pavšlarju v Kranju 1,600.000 kron za njegove koncesije na Savi. Kolikor se da sklepati iz zadnjih dogodkov, je zelo dvomljivo, če bo dr. Lampe kaj časa imel staviti tako vprašanje na g. dr. Tavčarja, na vsak način pa bi ne izostal primeren odgovor. Sploh pa nimajo v tej zadevi več besede, ne g. dr. Tavčar, ne g. dr. Lampe, najmanj pa velečastni gospod dekan Kosler v Kranju. **Besedo ima samo še sodnija** in tam se bo vse izkazalo; morda se celo izkaže, da spada kdo pod ključ.

+ **C. kr. gozdno oskrbništvo verskega zaklada v Boh. Bistrici.** Piše se nam: G. dopisniku, ki se je oglasil v »Slov. Narodu« zaradi razmer pri gozdem okrbništvu na Bledu, se moramo tudi mi Bohinjci pridružiti ter pojasniti, da smo tukaj z gozdnim oskrbništvom morebiti še bolj srečni kakor na Bledu. Tu vidimo šest glav, oskrbljenih s svetlozelenimi trakovi, a med njimi samo enega samega Slovenca. Ni treba misliti, da potrebujemo tukaj kake nemške šole, ker oskrbnik že sam za to skrbi, da mora tudi njegov najbolj preprosti delavec nemški znati. Pa še dobro! Ta gospodine, ki je silno visoko mariborskonemško izobražen, ima za Slovenca tako mil pogled, kakor Albanec za Črnogorca. Pa tudi jako kulanten je napram Slovencem. V svoji kulantnosti gre tako daleč, da odvzame v najem dani erarični svet samo za to, ker mu najemnik vsled pomanjkanja in domače portebe ni več mogel, seve proti plačilu dajati mleka. Radovedni smo, kako bi ta človek po nemški klel, ako bi njemu g. Hamburger na ta način odpovedal v porabo mu dane konje in voz.

+ **V Berlinu zahtevajo znanje jugoslovanskih jezikov!** Neki veliki tvornici v Berlinu se je ponudil in jo prosil za službo delavec s Koroškega. Tovarna je na to ponudbo odgovorila, da delavca prav rada sprejme, toda **samo pod pogojem, ako je vešč kakega jugoslovanskega jezika v govoru in pisavi.** Dotičnik je bil pač rodom koroški Slovenec, toda hodil je samo v nemške šole ter se naravnost postavljal s tem, da je tisto mrvico slovenščine, ki jo je prinesel iz domače hiše v šolo, temeljito pozabil. Lahko si je torej misliti, kako je bil mož presenečen, ko je dobil pismo iz Berlina, da ga prav radi sprejmo v službo, ako zna slovenski, hrvaški ali srbski. Odgovoril je, da ne zna ne tega, ne onega jezika, a da je Koroše iz narodno ugrožene — nemške zemlje in da z ozirom na to apelira na tvornico, da ga sprejme v službo. Na to pismo mu je tvornica odvrnila, da ima trdih Nemcev dovolj na razpolago, potrebuje pa delavnih sil, ki so vešči raznih, zlasti slovanskih jezikov, za to da njega ne more sprejeti v službo. Tako je mož ostal brez službe in bridka izkušnja je napravila iz zagrizenega nemčurja človeka, ki se je v zreli dobi jel učiti slovenske abecede. Tako gineva bajka o edino zveličavni nemščini in o bogatem kruhu, ki ga baje nudi ljudem samo znanje nemškega jezika! Pa je tudi nad vse značilno, da v nemškem Berlinu ne dobi službe delavec za to, ker ne zna jugoslovanskega jezika!

+ **Čuki so cvet naroda** — Sokoli pa so se tako postarali, da so morali zagrabiti za beraško palico. To izredno duhovitost je zapisalo čučje glasilo »Mladost« povodom nameravanega sokolskega cvetličnega dne in ne dvomimo, da so si Čuki na ta račun kaj privoščili. »Mladost« pravi, da so Čuki armada, četa, s katero se mora računati in pred katero mora biti nasprotnika — strah. O, mili bože, Johanca iz Vodic, pomagaj, kaj bo iz naših ubogih Sokolov — zoper ta cvet naroda ni naravne pomoči. Obupavamo. Oh, ta čučji cvet naroda! Samo toliko moči še imamo, da posnamemo iz »Mladosti«, kar piše o nameravanem cvetličnem dnevu. Mogočno roti svoje somišljenike, naj se ne udajo niti najsilnejšemu prosjačenju, kajti izdajalstvo na lastni organizaciji bi zagrešil, kdor bi prispeval le en vinar ali tudi le eno samo cvetko za brezversko sokolstvo. — Prava sreča, da je vlada cvetlični dan prepovedala. To bi bila strašna polomija, če bi klerikalci nič ne dali, zakaj to je vendar stara stvar, da so klerikalci silno radodarni in da žrtvujejo ogromne vsote posebno za narodne namene. Zabeležili pa smo to tudi v spomin onim naprednjakom, pri katerih so klerikalci beračili za katoliški shod in tudi izberačili lepe denarce, zastave in druge stvari. Škofje, prelatje, duhovniki in drugi ljudje, ki so se udeležili katoliškega shoda namreč niso mogli za to maskerado potrebnega denarja sami skupaj spraviti in so morali beračiti pri liberalcih.

+ **Pozabljen ukaz c. kr. železniškega ministrstva.** Že večkrat je bilo slišati, da ima c. kr. železniško ravnateljstvo v Trstu od ministrstva strogi ukaz, da mora vsak račun o prodanem mu materijalu ali blagu **takoj** in **nemudoma** poravnati. Na ta ukaz pa so pri železniškem ravnateljstvu menda pozabili, kajti računov ne poravnavajo **takoj** in **nemudoma,** kakor jim je ukazano, ampak komaj čez dva do štiri mesece in takrat brez obresti. Kako ugodno in prijetno je to za liferante in producente, si je lahko misliti. Kaj bi neki rekli ti gospodje, če bi ne sprejeli po dva in štiri mesece svojih plač ali pa svojih prekrasnih dijet? Naj torej poskrbi železniško ministrstvo, da bodo gospodje pri tržaškem ravnateljstvu vpoštevali njegov ukaz.

+ **Beg iz Avstrije.** Izseljevanje je postalo za državo velika kalamiteta. Značilno je, da beže v Ameriko največ samo ljudje iz **Galicije** in iz **Kranjske,** torej ravno iz tistih dveh kronovin, **kjer je vsa moč v rokah duhovščine.** Ta beg v Ameriko je gotovo prepričevalen dokaz, **kako plodonosno in uspešno je duhovsko delovanje za ljudski blagor.** Z reševanjem kmečkega stanu so duhovniki ljudem tako na noge pomagali, da kar trumoma beže v Ameriko. Merodajni krogi se dolgo časa sploh niso zmenili za ta socijalni pojav. Še tedaj se niso zganili, ko je bilo v gališkem deželnem zboru dokazano, da **Rafaelova družba** s človeškim mesom kupčuje in da izseljence prodaja v sužnost. Šele letos se je zganilo vojno ministrstvo, ker je sprevidelo, kaka velikanska nevarnost za državo in za armado je izseljevanje. Sedaj je nastal velik boj. Koncesija, ki je bila od trgovinskega ministrstva po zaslugi sekcijskega šefa dr. Riedla podeljena Kanadski družbi je pred-

met tega boja, zakaj vsled te koncesije je postalo mogoče, da se je izseljevanje strahovito pomnožilo. V Galiciji so zaprli celo vrsto agentov kanadske družbe in zoper poslanca Stapinskega se je vnela prava kampanja. Obdolžen je, **da je od kanadskih spekulantov podkupljen.** Ta vrli zaveznik slovenskih klerikalcev, ki so ga svoj čas v »Slovencu« na vse načine kovali v zvezde, ta kremeniti mož — podkupljen? Strašno! Dunajska »Reichspost« se je kar razjokala nad gališko politično nemoralnostjo. Čudno, da vidi »Reichspošta« samo na severno stran. Zakaj ne obrne svojih pogledov tudi na jug. Kako izdatno bi bila lahko podprla svoje obtožbe zaradi podkupljivosti in politične nemorale v Galiciji, če bi se bila n. pr. sklicevala na Kranjsko. Lahko bi rekla: Poglejte na Kranjsko! Kako je dr. Šusteršič častil Kanadce in kako se je dr. Krek zanje potegoval. A ta dva sta delala iz plemenitih nagibov! Dr. Šusteršiču je bilo za tujski promet na Gorenjskem, dr. Kreku pa za povzdigo tržaškega pristana, med tem ko je Stapinskemu samo za denar. To bi bilo gotovo zaleglo! Zlasti, ker bi se »Reichspošta« lahko sklicevala na »Slovenca«, ki zdaj presedluje kar se da. Zdaj se je razjokal nad izseljevanjem — kdo ve, če se drugi teden ne oglasi še proti Kanadcem, samo nekam pozno bo že, zakaj zvezda kanadskih spekulantov zatemneva hitro.

+ **Občinske volitve na Rakeku.** Po dolgem času zljubilo se je vendar enkrat klerikalcem, da so razpisali dopolnilne občinske volitve. Na volišče, dne 13. t. m. prignali so vse in tudi s pooblastili jim je šlo zelo gladko, ko so imeli komisijo v svojih rokah. A vse to ni nič pomagalo, kajti naprednjaki združeni s soc. demokrati vdobili so 3 mandate in tako bodejo ti tvorili v novem občinskem odboru večino, na katero odpade 12 odbornikov, na klerikalce pa 8. Po dolgoletnih borbah padla je vendar ta klerikalna trdnjava.

— **Javno vprašanje na ravnatelja ljubljanske državne policije.** V sobi ravnatelja državne policije v Ljubljani grofa Künigla leži na njegovi mizi, ali morda že v njegovi omari zelo zanimiv akt, ki čaka, kljub večkratnim opominom dotične stranke, še vedno nerešen rešitve policijskega ravnatelja. V aktu je ovadba, ki označuje v jasni sliki postopanje enega, grofu podrejenih policijskih komisarjev napram ženskim strankam. **V ti ovadbi so navedena vsa fakta in tudi nepobitna dokazila, kako je dotični komisar zlorabljal uradno oblast, da pride v ožje stike z mlado ženo, ki mu je slučajno ugajala in da ukani njenega soproga.** Kljub temu, da je dotična prizadeta oseba že opetovano in popolnoma mirno zahtevala zadoščenje v najmanj senzacijonalnem smislu in opustila vsak nadaljni korak, ki ji je odprt zakonitim potom, se gosp. policijski ravnatelj še do sedaj ni odločil in računa menda na to, da se ta, tudi za njega gotovo neprilična afera pozabi. Toda tega grof ne bo dosegel, kajti kaj takega od te stranke ne more zahtevati in dasi je krivec c. kr. policijski komisar. Če bi grof Künigl še ne hotel razumeti teh gotovo zmernih in skrajno prizanesljivih besed, naj bo uverjen, da akt ne bo obležal v njegovem predalu, marveč **bo primoran** ga poslati do višjih instanc in naj mu bo to ljubo ali ne.

— **Na I. mestni deški ljudski šoli** v Komenskega ulici je razpisano mesto po rajnem J. Pretnarju v stalno nameščenje. Prošnje je vlagati do 30. septembra.

— **Odvetniška vest.** Gospod dr. Fr. Babnik, koncipijent pri odvetniku dr. Jos. Oblaku v Ljubljani, je napravil odvetniški izpit s prav dobrim uspehom.

— **Poroka.** Poročil se je včeraj v nedeljo 14. t. m. gospod Lovro Novak, c. kr. davčni asistent v Radovljici, z gospico Franico Žnidaršič. Bilo srečno!

— **Cvetlični darovi »Slovenski sokolski zvezi«.** Športno omizje »Pri roži« je darovalo »Slovenski sokolski zvezi« 105 K kot »cvetlični dar«, »izletniki v vipavski dolini« so v isti namen zložili 150 K, stalno omizje »Bohinjski kot« pri Tratniku pa 60 K. Živeli!

— **Vodna vrata v Prulah.** Dodatno k noticama, ki ju je pod gorenjim naslovom prinesel »Slovenski Narod«, naj bo končno še omenjeno, kdaj in kako so se ta vrata in stolp podrli. Kakor je razvidno iz nekega dopisa okrožnega urada (Kreisamt) na tukajšnji magistrat, se je začetkom leta 1785. vršila licitacija za ta stolp in k njemu spadajoči svet. Zdražil ju je neki Anton Klem za 1050 gl. Proti tej dražbi pa sta protestirala tako vojaška oblast, kakor magistrat, rekoč, da je že samo stolpov materijal, ne glede na svet, šupo in drvarnice, ki so spadale k stolpu, več vreden kot 1050 gld. Vsled tega ugovora se je ta licitacija razveljavila in 19. oktobra 1785. se je sešla komisija, v kateri so bili zastopani: vojaško višje poveljstvo, vojaški stavbni urad ter magistrat ljubljanski. Ta komisija je sklenila sledeče: Vojaški stavbni urad prepusti vse zemljišče, šupo, drvarnice in zidovje, ki ne spada k vodnemu stolpu, čegar materijal si sam pridrži, mestnemu magistratu proti plačilu 500 gld., izplačljivimi takrat, ko bo stolp že podrt in materijal že odstranjen. Plačana pa je bila ta vsota dne 1. prosenca 1787. — Svet je bil pa kasneje prodan nekemu Kotniku z Vrhnike (Vrda?) S + M.

— **Kovinska zadruga.** Izlet kovinske zadruge s svojimi vajenci se je izborno obnesel. Vajencem ostane ta izlet gotovo za vedno v prijetnem spominu. Zlasti interesantna so bila dela za novi avstrijski dreadnought v Stabilimento tecnico. Ogledali so si tudi moderen parnik. Vajenci in mojstri, ki so se udeležili tega zelo poučnega izleta, bodo vsekakor imeli mnogo koristi od tega izleta, ker so si ogledali tudi nekatere večje delavnice.

Lep spomin na katoliški shod. Z Dolenjskega se nam poroča: Kdor zdaj po deželi potuje, izve marsikaj zanimivega o katoliškem shodu. Ljudem je žal, da so se dali zvabiti na ta shod in marsikateremu je res hudo pri srcu, kadar pripoveduje, kako so ga gotovi duhovniki »špilali«. Pa tudi druge stvari se slišijo. Tako se jeze kmetje, da so bili oškodovani celo pri vožnji. Zvabili so jih na shod, češ, da se bodo vozili čisto zastonj in v Ljubljani da ne bodo ničesar zapravili, nasprotno, uživali da bodo vsakovrstne dobrote. O, dobrote pa take! Možje pripovedujejo, kako so morali v Ljubljani stradati, ker so jih klerikalci samo okrog podili, tako da se še s tem niso mogli pokrepčati, kar so v »cekarjih« seboj prinesli. Klerikalci so se brigali samo za boljše pristaše za revno ljudstvo pa se še zmenili niso.

Ljudska sodba — kerikalna obsodba. Prijatelj našega lista nam piše: Slučaj je nanesel, da sem prišel v okolico Tržiča, kjer sem se seznanil v neki gostilni s pristnim gorenjskim možakarjem, ki je bil tudi v Ljubljani na katoliškem shodu, ki je prijatelj dobrih duhovnikov, pri tem pa dela seveda nehote tudi štafažo našim klerikalcem. Ta mož mi je pravil, da mu cel shod ni nič posebno ugajal, ker se je delalo preveč po farizejsko. Najbolj všeč so mu bile še narodne noše. Videl je popoldne tudi Sokole, ki so se udeležili pogreba Babičevega in ti so mu bolj ugajali, ker so bili bolj resni in so se tudi lepše obnašali. Tudi korakali so veliko bolj vzorno kot Čuki. Dalje je rekel mož: »Gospodje od deželnega odbora so nas peljali tudi v deželni dvorec, kjer so nam pokazali zborovalno dvorano in še štiri druge lepe sobe. V zadnji sobi so bila vrata zaprta, tam naprej, tako so rekli gospodje, so pa pisarne, kjer je polno starega papirja in starih aktov, kar nas nič ne zanima. Rekli so, gospodje, vidite možje, to-le smo malo popravili, da ni tako kmečko in sedaj nas liberalci zmerjajo, da smo zapravljivci. Mi smo prikimali in odšli in tudi gospodje so bili zadovoljni z nami. Krasno opremljenega stanovanja deželnega poglavarja g. dr. Šusteršiča, za katerega smo dali okroglo 60.000 K našega deželnega denarja pa nismo videli. Čudno pa se mi zdi, da gospodje kljub temu, da smo mi plačali stanovanje, niso bili niti toliko vljudni, da bi nam ga pokazali. Biti mora res strašno lepo notri in gospodje nam gotovo niso hoteli pokazati, da bi ne bili jezni, ker moramo mi stanovati v naših revnih kamrah, obenem pa plačujemo prispevke za taka grofovska stanovanja. Mi možje smo bili te misli, da morajo liberalni listi vendarle prav imeti. Prikrili so nam to kar so hoteli, malo so nas potegnili, ampak to ne bo šlo. Tako gospodarstvo mora nehati, kajti na tuj račun zapravljati je lahko, plačevali bomo pa mi težko. Te farbarije mora biti konec in če ne pridejo kmalo z resnico na dan, jim ne plačamo nič in naj sami plačajo, kar so zapravili.

Nov Daimler - avtomobil. V Ljubljani opažamo že par dni nov, ličen avtomobil, ki se odlikuje po opremi in po tihem teku. Ta voz je najnovejši izdelek tvrdke Daimler in ima poleg tega najnovejšo napravo, katero avtomatično prereže eventualno čez cesto napete žice ali vrvi. Ta nova naprava je iz varnostnih ozirov zelo važna, kajti ravno v zadnjem času se je že večkrat pripetil slučaj, da je posebno ponoči trčil in se ponesrečil avtomobil vsled žic in vrvi, katere je napela zlobna roka čez cesto. Javna preskušnja te nove naprave se bo demonstrirala javno jutri, in sicer ob 3. popoldne pred vilo »Kredarica« na Cesti na Rožnik, h kateri preskušnji je prost dostop.

Kolesarska dirka. »Kamorkoli naj pogledamo, katerikoli list naj vzamemo v roke, vidimo, da šport zavzema v človeški družbi jako važno mesto, tem važnejše mesto, čim bolj je razvita družabnost, čim višja je stopnja kulture; saj pač ne more biti drugače, če se pomisli, da človek ni ustvarjen za čepenje za pultom ali za sedenje pri pisalni mizi, za bivanje v temnih, premalo prezračenih trgovskih prostorih, ampak za bivanje na prostem. Čas je človeka vklenil v te spone. Ni čuda, da se človek za prosti čas oprosti rad mestnega zraka in tlaka ter pohiti v naravo. Katero sredstvo nam bolje služi v to kakor kolo; kolo se parkrat zavrti in mi smo na polju, kjer se nam rumeno žito klanja in lahkih poklonih in se peljemo mimo žuborečega potoka in smuknemo mimo vabljivih gozdov skozi prijazne vasice. Oko, navajeno gledati stvari od blizu, gleda v daljavo, daleč na obzor, na visoke gore, na planine in na polja, po potih, kjer smo hodili takrat in s temi in temi prijatelji. Kako se oko odpočije ob tej daljavi, ob tej svetlobi, kako se oprošča naš duh temnih skrbi in težkih misli, koliko ima opraviti s stvarmi, ki švigajo mimo tebe in te molče pozdravljajo. Kolesarjenje v srednjem tempu je sredstvo par excellence za nervoznost našega časa. Pa tudi še druge lastnosti ima kolesarjenje. Sveži zrak in lahek veter nam poživljata presnavljanje, nas prijetno utruja in nam pripravlja osvežujoč spanec. Nam vzbuja apetit, pospešuje prebavljanje in z gibanjem nog in v malem tudi života se pospešuje krvni otok in krepi srce. Kolesarjenje je za meščana prijetna zabava, zdrav šport, katerega moramo gojiti z razumom in z veseljem.« — S temi besedami, s katerimi je bila na prijateljskem sestanku zaključena včerajšnja kolesarska dirka, je označen zdravstveni in duševni pomen kolesarstva. Dandanes je kolo splošno rabljen vehikel, in zato vzbujajo kolesarske dirke v naših časih drugod posebno zanimanje. Pri nas je to zanimanje precej zaspalo, izumrlo pa ni, kakor je pokazala včerajšnja dirka, ki jo je priredil »K. S. K. Ilirija«. Vreme je bilo slabo in ceste so bile blatne. Vzlic temu so dirkači — dirkalo je 16 kolesarjev — prevozili skoro 58 km dolgo progo iz Ljubljane do Logatca in nazaj brez nezgode. Glavna tekma se je vršila med dirkačema Reboljem in Ogrinom; prvi je vozil 1 uro 54 minut, drugi 1 sekundo dlje. Po dirki je bil prijateljski sestanek pri »Goršetu«, kjer so bila razdeljena darila in diplome. Zdravniško službo pri dirki je iz prijaznosti prevzel gosp. dr. I. Demšar.

Ilirija, reserva - Ilirija II. 2 : 0. Pri včerajšnji nogometni tekmi sta si stali nasproti dve mladi ljubljanski moštvi. Igra ni bila tako zanimiva, kot če nastopijo tujci, ker je to prešlo že skoro v navado, dasi bi to ne smelo biti. Tla za igro niso bila ugodna, ker so bila spolzka. Občinstva je bilo manj kot pri zadnji tekmi. V jesenski sezoni namerava prirediti Ilirija več zelo zanimivih tekem, pri katerih bo tekmovalo prvo moštvo »Ilirije« z močnimi tujimi moštvi. Občinstvo se na te tekme že v naprej opozarja. Vrsta teh tekem se otvori s tekmo, ki se vrši v nedeljo, dne 21. septembra proti celovškim atletikom.

Obesil se je na Spodnjem Zemonu pri Ilir. Bistrici posestnik Jože Škrlj vulgo Skrliček. Mož je prodal v Sežani par koni, a ko se je vračal domov, je bil v Št. Petru na Krasu baje okraden. Radi obupa in radi domačih žalostnih razmer se je Škrlj doma na podu obesil.

Motorno kolo zgorelo. Te dni je pustil neki potnik svoje motorno kolo pred Zafretovo gostilno v Št. Petru na Krasu. Eden izmed otrok, ki so se ondu igrali, je zapalil vžigalico in jo vrgel proti motorju. Kolo je nekoliko puščalo bencin — po nesrečnem slučaju se je bencin vnel in v nekaj minutah je celo kolo pogorelo.

Slučaj ali znamenje časa. Iz Loškega potoka. Pri nas smo dobili novega kaplana in novega učitelja. Prvi se je pripeljal v četrtek ter se najpreje ustavil pred šolskim poslopjem, a drugi je prišel v petek ter najpreje vprašal za župnišče in se tudi tam poprej zglasil nego v šoli. — Očividec.

Vojaški konji se plaše. V Kranju in okolici imajo vojaki (tren) že ves minoli teden vaje, na katerih uče konje voziti. Pri tem sta se splašila nekemu vojaku v Stražišču dva konja ter dirjala proti tovarni za izdelovanje žime in sit, ter se zaletela v voz, obložen s slamo, na kateri sta se s sprednjima nogama spela. Kmalu bi se bila pripetila velika nesreča, kajti na vozu s slamo (k sreči spredaj) je sedelo več otrok! — V petek proti večeru sta se vozila dva častnika po mestu. Sredi mesta se je pa konj splašil; dočim je en častnik pravočasno skočil z voza, je drugi častnik pred cerkvijo padel ter se poškodoval na nogi, konj pa je dirjal proti koncu mesta ter se z vso silo zaletel v mestno drvarnico.

Vilfanova koča na Begunjšici se je zaprla 9. t. m. 1 ključ od koče se dobi pri podružnici v Radovljici.

Benečanske sanje, velefina, razkošno inscenirana drama bogate vsebine se bo predvajala od 17. do vštevši 22. septembra v **kinematografu »Ideal«.** Dejanje se vrši v Milanu, Benetkah in v mali garniziji Francoske. Velekrasni so prizori: »Pogreb v Benetkah«, vožnja čez kanal na »Otok smrti« itd. Vsebina je sledeča: Ženitvi grofa Verneauxa s slovito pevko - umetnico Albo nasprotujejo vsi generali, da celo vojni minister. Grof pa izjavi, da raje zapusti vojaški stan, nego da se razstane z Albo. Ob tej odločnosti vsi odnehajo in ta dva se zaročita. — Minulo je kakih 20 let. Morje je med obema zaročencema in pri umetnici znabiti tudi ta ali oni dogodljaj, kajti za umetnike veljajo izjeme. Po 20. letih sta se zopet videla. Sedaj se grof odloči za poroko. Toda sreče nista uživala. — Le enkrat — bila sta sama v Benetkah. Okoli njiju morje, čuje se le šumenje valov in otožne pesmi gondolirjev. Ta trenutek je bil edini, ko sta bila res srečna. — Vsi višji krogi so se trudili na vse načine, da razdro to poroko in posrečilo se jim je. Posebno krasen je poslovilni prizor, ko sta se uverila, da za njiju ni skupne sreče. — Ta film se predvaja pri vseh predstavah in je dostopen tudi šolski mladini. Cene so radi velikih nabavnih stroškov razen II. prostora zvišane za 10 vin. Predstave ob 3. do pol 5., od pod 5. do 6., od 6. do pol 8., od pol 8. do 9., od 9. do pol 11.

Naslovi dijaških stanovanj se dobe v upravništvu »Slov. Naroda« v Narodni tiskarni.

Društvena naznanila.

Javna ljudska knjižnica Gospodarskega naprednega društva za šentjakobski okraj je od 16. septembra začenši odprta po **trikrat na teden in sicer vsak torek, četrtek in soboto zvečer od pol 7. do pol 9.** Ker je izposojanje knjig iz te javne knjižnice najcenejše med vsemi ljubljanskimi, vabimo vsakogar, da si izposoja knjige iz nje kakor tudi, da jo vsakemu priporoča. Branje dobrih knjig je najboljše in najcenejše razvedrilo v jesenskih in zimskih dolgih večerih. Knjižnica posluje v društveni sobi Vožarski pot 2.

»Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj« izreka najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so v zadnjem času izvolili njegovi knjižnici podariti knjige, osobito pa zdravnikoma g. dr. Geigerju in dr. Oražnu, c. in kr. podpolkovniku g. Josipu Milavcu, cenilcu Mestne zastavljalnice g. Vavpotiču in kovinskemu strugarju g. Zoranu Bekšu; da bode mogla knjižnica tudi za bodoče čim uspešneje vršiti svojo nalogo na polju prosvete, jo priporoča društvo rodoljubni pozornosti in naklonjenosti vseh naprednih krogov, osobito dvorskega okraja.

S. F. K. Ilirija, naznanja, da se vrši izredni občni zbor, danes dne 15. t. m. ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Narodnega doma«, s sledečim dnevnim redom: Poročilo blagajnika in revizorjev. Sprememba pravil. Slučajnosti.

Štepanjski Sokol priredi v slučaju ugodnega vremena v nedeljo, dne 21. t. m. peš-izlet čez Janče v Šmartno-Litijo. Zbirališče udeležencev ob 6. zjutraj pred telovadnico pri br. Jos. Anžiču p. d. Šoršu v Stepanji vasi, odhod ob pol 7. Na Jančem, kjer se snidemo z izletniki iz litijske okolice, bo 1 uro odmora z malo južino; obed v Šmartnem. Povratek v Ljubljano z vlakom ob 8·58 zvečer. Vabimo članstvo vseh ljubljanskih sokolskih društev in sploh vse prijatelje Sokolstva, da se tega izleta udeleže v mnogobrojnem številu, posebno, ker je to sploh zadnji sokolski peš-izlet letos. Vse one, ki so jih mikali že kdaj prijazni hribi med Ljubljano in Litijo, a jih vsled pomanjkanja ugodne prilike in primerne družbe niso še obiskali, opozarjamo na ta izlet. Pot je prijetna in ne poebno utrudljiva, tako da se mu je ni treba nikomur strašiti. Na svidenje Na zdar!

Desetletnica tržiškega Sokola in slavnost razvitja prapora. Nebo ni ravno kazalo prijaznega lica, ko smo se vozili Sokoli proti Tržiču — tem slikovitem kotičku naše male slovenske domovine, da prisostvujemo redki sokolski slavnosti. — Vendar pa nam je to pot prizaneslo, kajti slavlje, vršilo se je ob najugodnejšem vremenu. Ob 1. popoldne pripeljal nas je vlak do tržiške postaje kjer nas je pričakoval domači Sokol korporativno. V sprevodu (112 Sokolov) podali smo se v mesto na slavnostni prostor, da prisostvujemo razvitju sokolskega prapora. Na trgu zbrana je bila nepregledna množica naroda; na bogato z zelenjem in trobojnicami okrašenem odru pa nas je pričakovala kumica blagorodna gospa Marija Marinčekova z družicami. Po daljšem, krasnem in navdušujočem govoru brata staroste Matija Marinčeka izroči kumica bratu praporščaku novi prapor, katerega je poprej okrasila z dragocenim trakom, pozivljajoča ga, da naj ohrani prapor čist in neomadeževan, kakršnega mu izroča danes v tem svečanem trenotku. V imenu Slov. Sokolske Zveze pozdravi na to nje tajnik brat Kajzelj zbrane Sokole ter narod ki se je v tako impozantnem številu udeležil razvitja prapora in čestita tržiškemu Sokolu k dvojnemu slavju, ki je tem pomenljivejši, ker se proslavlja ob polstoletnici slovenskega Sokolstva. Na to je sledil pozdrav praporov, na kar smo se podali v sprevodu na telovadišče tik Sokolskega doma. Tržiški Sokol nastopil je častno; presenečeni smo bili od števila in kakovosti njega telovadcev; videli smo krasne vaje na konju, bradlji in drogu — nekaj celo vrhunških — brezhibnih. Nastopile so članice pod vodstvom brata F. Jezerška, katere so izvajale proste vaje za III. slov. vsesokolski zlet; za tem so sledile proste vaje članstva; izvajalo jih je 36 telovadcev. Tej točki sledila je orodna telovadba Sokolov iz Kranja in Škofje Loke — vihar navdušenja pa je izzvala zaključna točka — nastop vzorne vrste »Gorenjske Sokolske Župe«. Tržiški Sokol je lahko ponosen na ta svoj nastop, ž njim pa tudi »Gorenjska Sokolska Župa«. — Po telovadbi razvila se je okolu paviljonov — kjer je neumorno streglo tržiško narodno ženstvo — prav neprisiljena zabava. Mladina pa se je ob zvokih kranjske godbe prav marljivo vrtela.

Prosveta.

Gledališče. Bivši člani nekdanjega slovenskega gledališča so priredili pod vodstvom režiserja gosp. Milana Skrbinška včeraj večer (14. septembra t. l.) dramsko predstavo. Igrali so tri enodejanke. Prva »Nihilistka« — njen avtor je neki Kurt Neurode — se giblje v sami grozi od kraja do konca. Dama, ki v njej nastopa, ima v šopku bombo in v nedrih samokres. Dejanje se godi za časa najhujše ruske revolucije. Druga enodejanka »Maska satana«, ki jo je spisal neki Pavel Czimer in jo opravičeno nazval grotesko, se godi v pisarni gledališkega ravnatelja. Maska satana — to je ta ravnatelj. Igralka, ki se mu ponuja, igra pred njim in ž njim za poskušnjo, a ko igra tudi on v svoji pisarni, nesrečno igralsko stvorenje več ne ve, ali je zblaznel ali se samo pretvarja. Konec je vsekakor zanjo trezen: gospod ravnatelj ji naznani, da jo angažira. Tretja aktovka je domače blago. Spisal jo je gospod Etbin Kristan za manjše odre, koder prirejajo predstave razna društva. Vpokojeni pomorski kapitan Mravec je siten starec, katerega sitnost ima to lastnost, da neprizadete kratkočasi. Poleg tega je dobričina prvega reda. Gre za ženitev hčerke Milke. On bi jo rad poklonil petdesetletnemu prijatelju Martinu, hčerka gori za mladega kemika Ravnika. Po zmešnjavi, ki je povzročila med publiko obilo smeha, se vse srečno izteče. — Če ne bi bili vsi gospodje interpreti toliko pretiravali, kolikor so pretiravali, bi bil uspeh vseh treh inodejank izdatno lepši. Sicer pa je tekla vprizoritev razen ene same izjeme gladko in točno. Gospod Skrbinšek je opravil svoje delo z znano skrbnostjo in živahnostjo, gospod Danilo je v zadnji enodejanki prav dobro pogodil starega kapitana in gospod Šest, gospod Trampuž ter gospoda Štrukelj in Peček so se vlogam ugodno prilagodili. Gospa Bukškova je bila domalega ves večer na odru. Pokazala nam se je kot nihilistka z bombo v šopku in samokresom v nedrih, takoj na to kot prikupna in rafinirana igralka in ob koncu je igrala še dobrodušno postarno ženico, ena tistih vlog, za katere ji ne manjka dobre in naturne komike. Boljša kot v prvi aktovki je bila v drugi, najbolj naravna je bila v zadnji. — Obisk je bil slab; lože in mnogo parternih sedežev brez ljudi, dijaško stojišče natlačeno in navdušeno. Kako bo ta gledališča žejna mladost brez gledališča? Kakšna bo tista kritika, ki bo čez leta in leta pisala o nesrečni dobi 1913/14, ko je bila Ljubljana s teatrom brez teatra? Videant consules! P.

Narodna obramba.

Babičeve razglednice. V spomin na velika dobrotnika pokojnega Fr. Babiča, je založila Družba razglednice z njegovo sliko. Pisarna družbina se priporoča za naročila.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Fr. Oset iz Trbovelj znesek 3 K 10 v kateri se je nabral pri odborovi seji moške podružnice na predlog g. Feštanja v spomin na vrlega mecena Babiča. G. Franc Marc, Štorje je poslal 10 K katere je dobil za šopek cvetlic pri veseli družbi v gostilni Dolgan. Veliko skupščino so pozdravili z darovi: G. ravnatelj Ivan Hribar v Cerkljah z 10 K, g. dr. K. Janežič, Volosko: udeležencem pozdrav, družbi 10 K, g. asist. d. ž. Rupar 1 K, g. nadučitelj Fr. Orel, Korte-Portoroso 5 K, župnik s Koroškega 5 K, ženska podružnica C. M. D. v Trstu 200 K, g. dr. Tičar, Kranjska gora 10 K, Neimenovan za 1 kamen 200 K, Neimenovan 200 K, Tridentinski Slovenci na račun kamna 50 K, mladenke Lavra Pogačnik, Minka Šlibar in Minka Učakar v Moravčah 11 K, C. M. podružnica v Rocolu pri Trstu 15 K, č. g. Fr. Treiber, župnik, Št. Rupert 10 K, g. L. Fürsager, Radovljica 2 K, g. Ivan Breznik, posestnik v Kamniku 200 K pokroviteljstvo. — Kjer sodeluje pri C. M. priredbah ga. Ana Podkrajškova, vselej in povsod je uspeh. Na veliki skupščini v Domžalah si je pridobila za svoje sodelovanje vsestransko priznanje. Tu javljamo, da je samo za prodane razglednice izročila družbi izkupiček 50 K 20 v. Živio! — Na veliki skupščini v Domžalah je nabrala gdč. Gizela Majhen v gostilni pri »Kebru« 12 K, denar je izročil družbi g. Kovač. — Ker sta se peljali v III. razredu k skupščini v Domžale, mesto v II., izročili sta družbi po 1 K ga. Franja dr. Tavčarjeva in gdč. Milka Mankočeva. Kdo je dolžan še 1 K istim povodom? — Vse priznanje gg. gostilničarjem v Domžalah! Mnogoštevilni skupščinarji in prijatelji C. M. družbe so bili tako s postrežbo, kakor s cenami v gostilnah v Domžalah zelo zadovoljni. Posebno smo občudovali veliko točnost in vstrajnost v gostilni Kuhar - Slokarjevi. Redka je taka gostiteljica in gospodinja, kakor gospa Slokarjeva.

Gospodarstvo.

Plemenska živina. Na Dunaju je otvoril poljedelski minister Zenker včeraj dopoldne razstavo plemenske živine, na katero je bilo odposlanih 2000 glav. Minister je mnenja, da je treba za živino povratka k naravi, tedaj zlasti gibanja na prostem, vsled česar je treba obračati posebno pozornost na pašnike.

Poljski pridelki. Glasom uradnega poročila ogrskega poljedelskega ministrstva o stanju poljskih pridelkov z dne 9. t. m. stoje poljski pridelki sledeče: za Hrvatsko in Slavonijo, pšenica 4·60 proti 3·08 lanskega leta, rž 0·65 proti 0·44, ječmen 0·64 proti 0·43, oves 0·89 proti 0·51 milijonov metrskih stotov. Iz Bosne in Hercegovine imamo sledeče cenitve: pšenica 0·85 , rž 0·12, ječmen 0·65, oves 0·75 in koruza 2·30 milijonov metrskih stotov.

Ogrski državni zaklad. Glasom poročil iz Budimpešte se vrše med ogrsko vlado in konsorcijem, ki zastopa ogrsko kreditno banko, pogajanja zaradi prolongiranja, oziroma obnovitve leta 1910. izdanih in koncem leta zapadlih 4½ odstotnih ogrskih zakladnih nakaznic v znesku 250 milijonov K. Te nakaznice bi se dale konsorciju po kurzu 98 in od konsorcija po kurzu 99·4 v subskripcijo, pri čemer bi se imetnikom 4½ odstotnih nakaznic iz leta 1909. dovolila predpravica za nakup.

Nemško-avstro-ogrska gospodarska zveza. Poskusimo s slovensko-hrvatsko gospodarsko zvezo in vlada nas bo že lepo nagnala, če pa hočemo ustanoviti slovensko - hrvatsko - srbsko gospodarsko zvezo, pridemo pred dunajsko poroto kot veleizdajniki. To seveda ne velja za naše Nemce, ki so v Lipskem ustanovili nemško-avstro-ogrsko gospodarsko zvezo s sedežem v Berolinu in izvolili za predsednika te zveze dr. Paascheja. Navzoči pa so bili pri tej famozni zvezi avstro-ogrski konzul v Lipskem, zastopniki nemških in nekaterih avstrijskih trgovskih in obrtniških zbornic, zastopniki zveze industrijalcev in Hanze. Iz Avstrije so bili navzoči: zastopnik trgovinskega muzeja, zastopnik avstrijske eksportne družbe, zastopnik avstrijskih trgovcev, zastopnik nižjeavstrijskega obrtniškega društva, zastopnik državne zveze avstrijskih obrtniških društev, zastopniki velikih bank in celo avstrijskih državnih železnic, — upamo zadnji — samo ad informandum. Šlo je, kakor je izjavil Paasche za ureditev medsebojnih trgovinskih zvez, toda takoj se je pokazalo konjsko kopito, ki je naperjeno proti avstrijski slovanski industriji zlasti z ozirom na balkanske države. Ta nemško-avstrijska gospodarska zveza naj bi imela odločilno besedo pri pripravi in sklepanju trgovsko-političnih pogodb. Da se je raztezala razprava zlasti na Balkan je brez dvoma, dasiravno tega oficijozne brzojavke ne povedo. K zvezi je pristopilo tudi mnogo navzočih firm. Do sedaj še nismo slišali o nobeni enketi ali konferenci prizadetih avstrijskih slovanskih firm, ki bi lahko konkurirale na Balkanu z nemškimi firmami pri nas in v rajhu.

Razne stvari.

* **Najdaljši roman na svetu.** Ni nikakoršna šala, marveč popolna resnica, da je zdaj dovršen roman, ki je začel izhajati leta 1852. Ta roman je torej izhajal 61 let, in vsako leto sta izšla navadno dva zvezka. Ta roman je najdaljši roman, kar ga pozna svet. Spisal pa ga je Japonec Kiong Te Bakiu. Pisatelj je leta 1852. sklenil z založnikom pogodbo, da bo ta izdajal roman toliko časa, da bo gotov. Poslednji zvezek je Kiong Te Bakiu izvršil pred kratkim. Roman šteje zdaj 106 zvezkov.

* **Časopis za potujoče obrtniške pomočnike.** Potujoči obrtniški pomočniki so bili menda dozdaj edini ljudje, ki niso imeli svojega »strokovnega« časopisa. Da bi se odpomoglo temu nedostatku, so zdaj ustanovili v Švici časopis »DerWalzbruder«, ki začne izhajati 1. oktobra.

* **Ameriški profesor žurnalistike.** Walter William na missurski visoki šoli študira v velikih evropskih mestih časniške razmere. Bil je zdaj v Moskvi in v Varšavi. Pride tudi v Prago, na Dunaj in v Budimpešto. Ko bo prepotoval Evropo, pojde v Azijo, Afriko in Avstralijo.

* **Prvi etiopski časopis.** V Addis-Abebe, glavnem msstu Habeše, izhaja od začetka avgusta v francoščini prvi časopis »Le courrier d' Ethiopie«, ki celo svojim čitateljem obljubuje, da se ne bo mešal v etiopsko politiko. Je to majhen list na štirih straneh, ki ima celo inserate, med katerimi zavzema častno mesto inserat kinematografa.

* **Katastrofa na morju. Čez trideset oseb utonilo.** Petindvajset ali pa še več pasažirjev in sedem članov moštva parnika »State of California« je utonilo koncem preteklega meseca pri Aljaski v Cambier Bay, kjer je parnik zadel ob skalo, ki na mapi ni bila označena. Parnik se je v treh minutah potopil. Parnik se je prejšnji večer odpeljal iz Slattla v Skaguray in druga mesta. Ker so vsi seznami izgubljeni, ni mogoče natančno povedati, koliko oseb je ponesrečilo. Večina pasažirjev se je peljala na nova zlata polja, Shushanna. Samo par mrtvecev so dobili. Parnik je vozil z največjo hitrostjo, ko je zavozil na skalo. Parnik »Jefferson«, last družbe Alaska Steamship Co., je ujel brezžične klice na pomoč in je takoj odplul na pomoč. Nekaj pasažirjev je rešil. Parnik je bil vreden 400.000 dolarjev, njegov kapitan je bil Tomaž H. Cann.

* **Velika tatvina briljantov.** »Kurjer Warzawski« poroča, da je neki novojorški trgovec z dijamanti naskrivoma prišel v Varšavo, da zasleduje nekega Davida Blocha, rojenega v Krakovu, ki mu je ukradel za 400.000 K briljantov. Policija je sleparja prijela v Wismiczi, kjer se je pogajal za nakup veleposestva.

* **Kolera.** Sanitetni departement notranjega ministrstva poroča: Včeraj dovršena bakteriologična preiskava glede soproge višjega okrajnega zdravnikt Galcinske, ki je prišla 6. t. m. iz Gračanice v Bosni v Marijanske lazni, je dognala, da ima žena kolero. Obolela je 9. t. m. Bolezen je prinesla od doma, ker je v okraju Gračanica več oseb bolnih na koleri. Iz Budimpešte poročajo, da se v zadnjih dneh ni pojavil noben nov slučaj kolere, pač pa je obolelo za kolero 8 oseb iz okolice. »Az Est« poroča, da je obolelo danes zjutraj v Budimpešti nenadoma 9 oseb za kolero. Tudi iz ,dežele prihajajo vedno bolj vznemirljiva poročila o razširjenju kolere. Zdravstvene oblasti so odredile vse najstrožje zdravstveno-varnostne odredbe in upati je, da se ne bo več širila.

* **Obsojen zrakoplovec.** Najbolj predrzen avijatik, kar jih imamo sedaj, je Francoz Pegoud. On se je vzdignil s svojim letalnim strojem do višine približno tisoč metrov v lepih, vedno ožnjih krogih. Od tod se je dvignil skoro navpično še par sto metrov. V ti višini je obrnil stroj navzdol in se je spustil s strašno hitrostjo na zemljo in sicer v črti, ki je podobna črki S. Pri tem padanju je prišel Pegoud s svojim letalom v sredini črte v položaj, da je letel popolnoma narobe obrnjen z glavo proti zemlji. V lepem loku je prišel nato zopet v normalno lego in srečno pristal. Ta predrzni manever je Pegoud že večkrat ponovil. Pegouda je hotel prekositi ruski vojaški avijatih, častnik Nesterov. Njegov predrzen poskus se mu je izborno posrečil. Dvignil se je višje kot Pegout v štirih lokih, ki so tvorili dvojni S. Vsled tega je prišel pred vojaško sodišče, ki ga je tudi obsodilo radi izpostavljanja življenja v smrtno nevarnost na 30 dni sobnega zapora.

* **Stavka** pristaniških in tovarniških delavcev v Rigi je končana. Na delo so se vrnili delavci treh tovaren in 1500 pristaniških delavcev, katerim se je obljubilo 20% zvišanje plač. — V soboto so pričeli stavkati pristaniški delavci v Braili.

* **Aretacija.** Iz Pariza poročajo, da je aretirala policija na potniškem parniku »Passe du Calais«, ki je priplul iz Dovra, 21letnega Nemca Ludovika Winka, ki je potoval brez voznega listka in brez potnih dokumentov. Pri njem so našli Browning-revolver s 14 patroni in dve novi denarnici, seveda prazni. Policija je mnenja, da je Winke sokrivec pri znani tatvini dragocene biserne ovratnice, ki je bila ukradena med vožnjo iz Pariza v London.

* **Vseučilišče za natakarje.** Ustanovitev visoke šole za mednarodno hotelsko in restavracijsko gostilništvo je zdaj zagotovljena. Mednarodno društvo hotelirjev je sklenilo, ustanoviti tako visoko šolo, da bi imeli hotelirji in gostilničarji priložnost, popolnoma se izvežbati v svojem poklicu. Predsedstvo se je začelo pogajati z mestom Düsseldorfom. Mesto se je zdaj izreklo za to, da daruje v to svrho potrebno stavbišče, prispeva tudi nekaj kapitala. Na podlagi tega sklepa so napravili tudi že potrebne korake za ustanovitev visoke šole. Za akademični naslov je nekdo predlagal »dr. gau«.

Telefonska in brzojavna poročila.

Križeva pot Komenskega šol na Dunaju.

Praga, 15. septembra. **Z Dunaja poročajo, da je izdalo nižjeavstrijsko namestništvo pred par dnevi odlok, s katerim se razveljavi zatvoritev šol Komenkega v III. okraju. To je že tretji odlok namestništva v prilog tej šoli. Na podlagi tega zadnjega odloka bi se bili morali odstraniti sedaj pečati s te šole, komisarijat pa je vložil rekurs na notranje ministrstvo, tako da se šola sedaj še ne bo otvorila.**

Medsebojne pritožbe.

Dunaj, 15. septembra. »Neue Freie Presse« prinaša pritožbe 120 bolgarskih učiteljev, ki so bili baje izgnani iz Bitolja in Skoplja. Bolgarski učiaelji so se že pred daljšim časom pritoževali, da se jim je godila sila, to pa je v vojni nekaj popolnoma naravnega. Sedaj navajajo v nemških listih konkretne slučaje, ki pa nikakor še ne dokazujejo, da bi se bila izvršila grozodejstva, marveč dokazujejo samo, da so hoteli Srbi ohraniti v zasedenih pokrajinah red in mir in da so kaznovali vsak upor po vojnem pravu, katerega pač ne more prepovedati cela Evropa.

Bolgarska in naša industrija.

Dunaj, 15. septembra. Tu se vrše konference industrijalcev, ki naj služijo za orientiranje, v koliko je avstrijska industrija interesirana na Bolgarski. Industrijalci, seveda pred vsem nemški in madžarski, so se v principu izrekli za to, da prevzamejo dobave, če treba tudi na podlagi sedanjega kreditnega položaja. Dobave bodo obsegale v prvi vrsti vojaške potrebščine in dosegle višino do 50 milijonov kron.

Nova stranka na Ogrskem.

Budimpešta, 15. septembra. Včeraj ustanovljena nova opozicijonalna ogrska stranka poslanca Andrassyja je sprejela v svoj program zanimiv pasus glede odpravljenja komisarijata na Hrvaškem in Slavonskem ter glede ugoditve upravičenim zahtevam Hrvatov.

Predrzni Lahi.

Zadar, 15. septembra. **Včeraj so zborovali laški dijaki z namenom, da ožive agitacijo za laško vseučilišče v Trstu. Po zborovanju so prišli dijaki in drugi udeleženci na ulico ter klicali: Eviva Zara italiana! Na ulici je bilo več tisoč Hrvatov in Srbov, ki so hoteli preprečiti laško provokacijo. Prišlo je do hudih spopadov. Palice so pele in kamenje je frčalo. Policija in orožništvo sta bila brez moči. Boj je trajal celo uro, dokler ni prišlo iz okolice orožništvo na pomoč in ločilo obe stranki.**

Nemški častniki za Kitajsko.

Peking, 15. septembra. Poročali smo že o rekonstrukciji kitajske vojske s pomočjo nemških častnikov. Zdi se, da je ta vest skoz in skoz resnična, ker se pripravlja velik odpor vseh drugih svetovnih velesil.

Francoski poslanik v Londonu.

Pariz, 15. septembra. Listi poročajo, da hoče francoski veleposlanik v Londonu, Cambon, zaradi visoke starosti odstopiti. Njegovo mesto naj prevzame Barrère, francoski veleposlanik v Rimu. Barrèrov naslednik naj bo sekcijski načelnik v zunanjem ministrstvu Pallelogue.

Štiri in pol milijarde posojil.

Pariz, 15. septembra. Glasom vprašanj velikih francoskih bank je pričakovati, da bodo znašala posojila, ki jih bo dal pariški trg, če bodo poleg balkanskih držav in Rusije našle upoštevanje tudi Španska in Avstro-Ogrska, kake štiri in pol milijarde frankov.

Sufragetke.

London, 15. septembra. Postajo v Kentonu je uničil požar. Na mestu so našli listek, na katerem je bilo napisano: Premier Asquith je odgovoren za vojno stanje. Obrnite se do njega zaradi škode.

Kitajska in Japonska. — Vojna nevarnost.

Dunaj, 15. septembra. Kitajska vlada je sprejela japonske pogoje z ozirom na satisfakcijo zaradi umora kitajskih podanikov. Kljub temu prevladuje mnenje, da konflikt še ni poravnan. Japonski ne gre toliko za satisfakcijo, kakor da izvede ob tej priliki že davno gojene želje in načrte. Zato je gotovo, da bo Japonska poskusila provocirati nove afere, da lahko zasede kitajske pokrajine in reši mandžursko vprašanje. Zadnje vesti slikajo položaj zelo pesemistično, tako da je pričakovati izbruh vojne med Kitajsko in Japonsko že v par dneh. Kriza je tem večjega mednarodnega pomena, ker se je obrnila Kitajska za pomoč do starega rivala Japonske, do Zedinjenih držav. Gotovo je, da Zedinjene države ne bodo pripustile prevelikega oslabljenja Kitajske, kar bi imelo za posledico preveliko konkurenco Japonske ter ogrožalo nadvlado Zedinjenih držav v Tihem oceanu.

* * *

Dogodki na Balkanu.

Smrt srbskega divizijskega poveljnika.

Belgrad, 15. septembra. Generalštabni polkovnik Milovan Nedić, eden izmed divizijskih poveljnikov v obeh vojnah, je predvčerajšnjim v Nišu umrl za kolero.

Avstrofilska stranka v Srbiji.

Belgrad, 15. septembra. Tu se ustanavlja nova konservativna stranka z vseučiliškim profesorjem Perićem na čelu, ki naj deluje v avstrofilski smeri. Stranka ima bore malo pristašev, ter zahteva ojačenje avtoritetnega (avstrijskega) principa. Zahteva velikansko vojsko, zvišanje vojnega proračuna in podaljšanje vojne službe ter predvsem naslonitev na Avstro - Ogrsko. Stranka pravi, da obstoji nevarnost, da v novo zasedenih pokrajinah izbruhne nebrzdana prostost. Obenem se je sprožila, — toda od druge strani — tudi misel, da naj se strankarstvo v Srbiji zenostavi, tako da se reducira obstoječih pet strank na dve, eno napredno demokratično in eno konservativno stranko.

Vesti o posetu srbskega kralja.

Budimpešta, 15. septembra. Včerajšnji listi zopet beležijo vesti o posetu srbskega kralja Petra na avstrijskem dvoru. Veliko pozornost vzbuja vest oficijoznega »Pester Lloyd«, da pride srbski ministrski predsednik Pasić na Dunaj koncem meseca septembra in določi podrobnosti o obisku.

Sanje »Albanske korespondence«.

Dunaj, 15. septembra. »Albanska korespondenca« poroča iz Carigrada, da je bil znani bolgarski četaš Sandanski v okolici Melnika usmrčen. Grško časopisje dolži trakijska njegova tovariša Sarafova in Garbanova, da sta provzročila ta umor.

Moratorij na Bolgarskem.

Sofija, 15. septembra. Vlada je sklenila, da moratorija legalno ne podaljša, ker se stavi temu preveč ovir. Med državnimi zavodi in privatnimi zavodi pa se je dosegel sporazum, da ti zadnji ne bodo stavili dolžnikom prevelikih plačilnih pogojev.

V Trakiji.

Carigrad, 15. septembra. Iz Odrina poročajo, da je prišlo v Gumuldžini do krvavih bojev med Bolgari in iregularnimi turškimi četami.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 11. septembra: Bogomir Zajec, sin ključavničarja južne železnice, 10 mesecev, Karolinska zemlja št. 16.

Dne 12. septembra: Vera Tauses, soproga finančnega revidena, 35 let, Vrhovčeva ulica 3. — Josip Cepin, posestnikov sin, pol leta, Hauptmanca 5.

Dne 13. septembra: Martin Gregorin, tovarniški delavec, 64 let, Kladezna ulica 8. — Vincenc Bončar, čevljarjev sin, 9 mesecev, Velika čolnarska ulica 10. — Anton Kocjan, posestnikov sin, 4 mesece, Dolenjska cesta 25.

V deželni bolnici:

Dne 9. septembra: Marija Podjed, žena tesarskega pomočnika, 38 let.

Dne 10. septembra: Ana Vidmar, čevljarjeva žena, 44 let.

Dne 12. septembra: Franc Marković, delavec električne cestne železnice, 64 let. — Franc Knific, mizarski pomočnik, 32 let.

Darila.

Za Slovensko Sokolsko Zvezo „cvetlični dar" namesto cvetličnega dneva:

Upravništvu „Slov. Naroda" je došlo: Izletniki v vipavski dolini zložili na čast preljubeznjivi gospodinji (po g. dr. K. Trilerju) K 150·—. Gosp. Uroš Kersnik, Sp. Šiška K 5·—. „Najboljši odgovor" neimenovanega iz Gradca K 2·—. Gosp. Mara Mrakova nabrala našemu čilemu „Sokolu" K 7·65. Gosp. Edvina Žejen nabrala vrlemu „Sokolu" K 4·70. Stalno omizje „Bohinjski kot" pri Tratniku K 60·—. Stalno omizje v gostilni „pri Rusu" zbralo K 25·— Mala družba naprednih trgovskih sotrudnikov v gostilni „pri belem volku" K 6·—. Sportno omizje „pri Roži" K 105·—. Skupaj 365 kron 35 vin. — Živeli nabiralci in darovalci!

Meteorološično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 — Srednji zračni tlak 736 mm

sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v *mm*	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
13.	2. pop.	732·0	18·2	sl. jug	del oblač
„	9. zv.	731·1	13·9	brezvetr.	del. jasno
14.	7. zj.	730·3	12·0	„	dež
„	2. pop.	730·1	18·6	slab jug	„
„	9. zv.	731·0	16·1	sl. jzah.	del. jasno
15.	7. zj.	730·7	16·2	slab jug	del. oblač.

Srednja temperatura sobote 13·0°, norm. 15·2°, in nedelje 15·6°, norm. 15·0°. Padavina v 24 urah 0·0 mm in 5·4 mm.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 15. septembra 1913.

Termin.

Pšenica za oktober 1913. .	za 50 kg	10·95
Pšenica za april 1914. . .	za 50 kg	11·65
Rž za oktober 1913 . .	za 50 kg	8·19
Oves za oktober 1913 . .	za 50 kg	9 81
Koruza za maj 1914 . . .	za 50 kg	7·55

Pekovski pomočnik

išče službe kot delavec pri peči, sprejme tudi službo pekovskega poslovodje in tudi navadno delo v pekariji. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3311

Dva dijaka

se sprejmeta na dobro oskrbo na Miklošičevi c. 27, pritl. na desno. 3310

Elegantno

meblovana mesečna soba

z električno razsvetljavo 3308

se odda takoj stalnemu gospodu. Šolski drevored št. 2, I. nadstr. Vpraša se istotam.

Vesten in resen akademik

z vsestransko izobrazbo in finim obnašanjem

išče mesta kot odgojitelj.

Prevzema tudi instrukcije za pravno-zgodovinski državni izpit ali za gimnazijo. — Dopisi pod šifro: **„Ljubljana-Gradec"** na upravništvo „Slovenskega Naroda". 3315

Dr. Josip Pogačnik

zdravnik za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni

ordinira 3269 **zopet**

od 10 do 11 in ½ 3 do ½ 4.

Dr. Démeter Bleiweis-Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v nosu in vratu

od 15. t. m. dalje zopet ordinira.

(*Brez vsakega posebnega obvestila.*)

Lovro Novak
c. kr. davčni asistent

Franica Novak roj. *Žnidaršič*

poročena. 3300

Radovljica 14. septembra 1913. Podgorica pri Dobrepoljah.

DRUŽBA „P. WERNIG“ BOROVLJE, KOROŠKO.

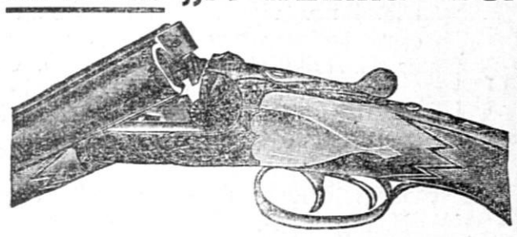

LOVSKE PUŠKE. STRELJIVO. POPRAVILA. REVOLVERJI. ITD. ITD. :: CENIK 1913. ::

Petrolin voda za lase

zanesljivo učinkuje proti 1319

izpadanju las in prhljaju,

pospešuje rast las in brade in sploh služi za splošno negovanje las. Oblastveno preizkušeno in od zdravnikov priporočeno. Na tisoče posvedočeb od zdravnikov in laikov. Steklenica K 3 in K 1·50. Pristne samo s firmo **Schmidbauers Nachf. Salzburg.** — Petrol, olje za krhke lase K 1·— Dobiva se po skoro vseh lekarnah in drogerijah vseh dežela.

P. Schmidbauerja nasl.

kemični laboratorij

Salzburg, Bahnhofstrasse 29.

Ljubljana: An. Kanc. drog., Gabriel Piccoli, lekarna Sučnik, lekarna, R. Čvančara, drogerija **Postojna:** Baccarcich, lekarna.— **Trst:** Fo. Mell, drog., Eitor Zarnitz, drogerija.— **Gorica:** A. Malnig, parfumerija. **Pulj:** G. Tominz, drog. — **Zagreb:** S. Mittelbach, lek., H. Brodjovin, lekarna.— **Celje:** Oton Schwarzl & Co. lek.

Kolo Adler

tvrdke A. GOREC, Ljubljana

je bilo

pri včerajšnji dirki Ljubljana-Logatec-Ljubljana

prvo in drugo

brez defekta — na cilju!!

Vsled sklepa c. kr. deželnega kot konkurznega sodišča v Ljubljani z dne 5. septembra 1913, opr. št. 310/13/4 se bode

trgovina Fr. Igliča

prot. trgovca v Ljubljani, Mestni trg štev. 11

nadaljevala,

vsled česar se bode v konkurzno maso spadajoče blago, in sicer:

papir, zvezki, pisalno orodje, galanterijsko blago, oprava za turiste, žepni in stenski koledarji i. dr.

na drobno razprodajalo po globoko znižanih cenah.

Dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani,

začasni upravitelj konkurzne mase.

3307

Za

dijake

dobro stanovanje

Gradišče 7./II. nadstropje.

Dobro idoča rudniška kantina

išče spretnega kantinerja

ki bi skrbel za dobro kuhinjo.

Pojasnila daje **Fran Sitar,** zastopnik pivovarne Göss, **Šiška.** 3313

Iščem veščega, samostalnega

ururskega pomočnika

ob povoljnih pogojih za takoj. **Vjekoslav Sinčić, urar in zlatar, Matulje, Istra.** 3213

Mesečna soba

s posebnim vhodom

se stalnemu gospodu ceno odda.

Več se izve v **Rožni ulici št. 25, II. nadstropje.** 3254

---

2 dijaka 2

sprejme na hrano in stanovanje

Janko Likar, mestni učitelj, Nova ulica štev. 3., I. nadstropje. 3305

Dijaki

se sprejmejo ceno 3301

na stanovanje in hrano pri boljši rodbini

na zračnem in mirnem kraju. Vprašati je **v Kopališki ulici štev. 12.**

Specerijski prodajalec

dosluževši vojaščino, izurjen tudi v semenih, delikatesah, divjačini, zmožen knjigovodstva, korespodence, strojepisja in nekoliko nemške stenografije išče takoj službe: **Gregor Arnejc, Evidenzführer, 7. pešpolk, Celovec.** 3286

Sprejme se 3279

gospodična

na stanovanje in hrano.

Naslov pove uprav. Slov. Naroda.

Išče se 3280

odvetniški kandidat

z nekoliko prakse, ki bi hotel zastopati odvetnika za dobo petih mesecev, počenši s 1. oktobrom. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo tega lista.

Bay - rum s konjičkom

tvrdke Bergmann & Co, Dečin na Labi

ostane prej ko slej najboljši vseh vod za glavo, za racionalno negovanje las, zabranjnuje vsakršno tvoritev luskin, prezgodnje osivenje in izpadanje las ter jači lasne korenine. Premnogo priznanj. V steklenicah po K 2·— in K 4·— se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, par fumerijah in brivnicah.

Sladni čaj znamka „Sladin“.

Kri! **50 % prihranka tudi na mleku in sladkorju in okusen zajtrk, južino** dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo **sladni čaj,** Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in je vedno

Moč! bolj priljubljen. Povsod ¼kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih 8 otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarne Trn-

Zdravje! kóczy; Schönbrunnerstrasse št. 109, Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4. Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne in slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih vrdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Nizozemska zavarovalna družba za življenje

Ravnateljstvo: Dunaj I., Aspernplatz I

se priporoča za sklepanje zavarovanj za življenje, rente, doto, za zavarovanja za čas vojaške službe po najugodnejših pogojih ter najnižjih cenah.

Zavarovana glavnica koncem leta 1912 400 milijonov kron. — Rezerve koncem leta 1912 116 milijonov kron.

Gener. zastopstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu I., Schmiedgasse 40,

kjer strogo reelni, delavni sotrudniki vsak čas dobe dobre službe

Nadzornik za Kranjsko:

Ljubljana, Hrvatski trg štev. 4.

Občinska štedionica v Obrovcu (Dalmacija)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje

1770

: : po 5% čisto.

Za vložke in njihovo obrestovanje jamči občina Obrovac z vso svojo imovino in davčno močjo.

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

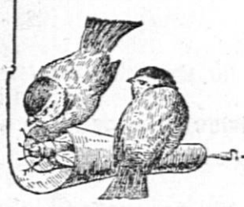

874

Vse

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

so v predpisani izdaji vedno in v veliki izbiri v

knjigarni in trgovini z muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg štev. 2

za dobiti. — Seznami šolskih knjig se oddajajo **zastonj.**

3171

Št. 15421. 3290

Razpis.

Za zgradbo mostu čez Raduljo v Čučji mlaki

na okrajni cesti Novo mesto-Krško

na okroglo 14.800 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezna proračunjena dela naj se predlože

do 29. sept. t. l. ob 11. uri dopoldne podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: **„Ponudba za prevzetje gradbe mostu čez Raduljo v Čučji mlaki“.**

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu (Turjaški trg št. 4.)

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 11. septembra 1913.

2 dijaka

sprejme učiteljska rodbina v oskrbo.

Vpraša se 3292

Levstikova ulica štev. 2.

Dobra pijača. Zmerne cene.

Razna divjačina

okusno prirejena se dobiva vso jesensko sezijo vsak dan v

gostilni „Leon“

Florijanska ulica štev. 6.

Dobra pijača. Zmerne cene.

Povodom početka šole

priporoča

modna in športna trgovina

P. Magdić, Ljubljana

nasproti glavne pošte 3287

za dijake in dijakinje

perilo, klobuke, čepice, majice, nogavice, rokavice, dežnike, kravate, naramnice, podveze, žepne robce, glavnike, krtače, milo, predpasnike, pase, torbice, gumbe, modrce, telov. čevlje itd.

Odda se soba s hrano

pri fini rodbini 3296

za gospoda ali tudi dijaka.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Dr. Jos. Ruh

ne ordinira od 15. do 30. sept.

Novo mesto-Kandija, dne 15. sept. 1913.

3304

Ob pričetku šol

priporoča tvrdka

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo štev. 19

svojo bogato zalogo vsakovrstnih izgotovljenih oblek za dečke in deklice. 3241

Dijaka (nižješolca)

sprejme v oskrbo profesorska rodbina.

Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3297

Dijake sprejme

na hrano in stanovanje. 3306

nadzorstvo strogo; mestni učitelj, **A. Potočnik. Rimska cesta 9, 4. vrata.**

Penzionist samec ali oženjen,

zgovoren in trezen, dobi stanovanje in provizijo, ako prevzame **prodajo pijače** v manjšem mestu. Kavcija se zahteva. Ponudbe pod **„Penzionist“** na upravništvo »Slov. Naroda«. 3298

Gospodinja

ali starejši zakonski par

se išče za malo gospodarstvo.

Kje, pove uprav. »Slov. Naroda« ali pa naj se pošiljajo ponudbe poštno ležeče pod „vedno preskrbljena“, Ljubljana. 3278

Prodajalniški prostori

za trgovino ali za mesnico

so na razpolago v Mokronogu

tik stare gostilne in glavnega sejmišča v Mokronogu. — Jako ugoden prostor.

Pojasnila daje **Peter Jerič, posestnik v Mokronogu, (Dolenjsko.)** 3299

Več tisoč kg lepega zimskega krompirja

se proda do 25. septembra pri 3302

St. & C. Tauzher, Dunajska cesta štev. 47. — Telefon štev. 152.

Proda se pod zelo ugodnimi pogoji

1) **veleposestvo** pri Litiji (z graščino in gospodarskim poslopjem), nad 270 oralov, lahko tudi več posestnikov skupaj,

2) **novo zidana pritlična hiša** v Rudniku pri Ljubljani, nekaj sveta zraven, za eno družino,

3) **dve enonadstropni hiši** na Selu pri Ljubljani, v katerih bližini se zida nova šola.

Povsod potrebna je v primeri z vrednostjo le prav mala glavnica: ad 1) 30.000 K, ad 2) 2000 K, ad 3) 20.000 K. — S posestvom ad 1) združena je pravica lastnega lova — prijetno letovišče.

Pojasnila potom upravništva tega lista ali posredovalne pisarne **Valentin Accetto, Ljubljana, Kolodvorska ulica štev. 8.**

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole, učiteljišče in licej, za obrtne in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah

v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani, Prešernova ulica 7.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6·54 zjutraj. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7·32 zjutraj. Osebni vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, Št. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9·09 dopoldne. Osebni vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin,) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11·30 dopoldne. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzenfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1·20 popoldne. Osebni vlak na Škofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).

1·30 popoldne. Osebni vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3·40 popoldne. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec,

6·35 zvečer. Osebni vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc Dunaj.

7·46 zvečer. Osebni vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10·01 po noči. Osebni vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzenfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7·25 zjutraj. Osebni vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Linca, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka), Tržiča, Kranja.

8·59 zjutraj. Osebni vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9·52 dopoldne. Osebni vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11·14 dopoldne. Osebni vlak iz Gorice Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka Tržiča, Kranja.

3·00 popoldne. Osebni iz Straže-Toplic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4·33 popoldne. Osebni vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzenfeste Beljaka, Tržiča, Kranja.

5·51 zvečer. Brzovlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfesta, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8·16 zvečer. Osebni vlak iz Trsta, Gorice Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca Beljaka, Tržiča, Kranja.

9·00 zvečer. Osebni vlak iz Jesenic, Radovljice, Kranja, Škofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).

9·16 po noči. Osebni vlak iz Straže-Toplic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega Kočevja, Grosupljega.

11·31 po noči. Osebni vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: **7·32, 11·50, 3·12, 7·15,** (**11·00** ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: **6·42, 11·00, 2·41, 6·15,** (**10·30** ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Centrala v Trstu. Filijalke v Dubrovniku, Kotoru, Metkoviću, Opatiji, Splitu, Šibeniku, Zadru.

:: **Zivahna zveza z Ameriko.** :: **Delniška glavnica K 8,000.000.** **Nakazila v Ameriko in akreditivi.**

Kupuje in prodaja vrednostne papirje (rente, zastavna pisma, delnice, srečke itd.) — Valute in devize. — Promese k vsem žrebanjem.

Sprejema vloge na hranilne knjižice ter na žiro in tekoči račun. 373

Obrestovanje od dne vložitve do dne dviga.

Rentni davek plača banka iz svojega.

Eskomptira: menice, devize in fakture. — Zavarovanje vredn. papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk brezplačno. — Rembours-krediti. Borzna naročila. — Inkaso.

Modna trgovina
v Ljubljani
Stritarjeva ulica št. 7.
Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštnine prosto.

ANTON SCHUSTER

:: Konfekcija ::
za dame in deklice
bluze, modno blago, sukno, platno, garniture, preproge, šerpe, rute, pleti.

Odvetniški kandidat
z večletno prakso in sodnim izpitom, **želi premeniti službo.**
Naslov pove upravn. „Slov. Naroda“. 3142

Prodajalka
se sprejme 3211
v večjo galanterijsko trgovino v Ljubljani.
Ozira se le na prvo moč te stroke. Ponudbe na poštni predal **„št. 84.“**

Kranjske
klobase
po 20 in 40 vin. komad, najboljše vrste razpošilja po povzetju od 10 K naprej, pri večjih naročilih poštnine prosto in prodaja vsako sredo in soboto na trgu v Ljubljani 3255
Jos. Primc, gostilničar in izdelovatelj klobas,
Selo št. 23 pri Ljubljani.

Dijaške
klobuke,
čepice,
kravate,
raznovrstno perilo,
toaletne potrebščine
i. t. d.
priporoča
specijalna modna trgovina
za gospode in dečke
J. KETTE, Ljubljana,
Franca Jožefa cesta štev. 3.

Odda se takoj lepo opravljena
soba
s posebnim vhodom v I. nadstropju **na Dunajski cesti št. 63.**
Istotam se **proda** tudi še čisto **nov stol za bolnika.** — Vpraša se pri g. **Sattler,** kantinerki v topničarski vojašnici v Ljubljani. 3210

Kazensko-pravdni red
z dne 23. maja 1873 štev. 119 državnega zakonika z dodanim
zvršitvenim propisom
in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi.
Trdo vezan 5 K 60 v., po pošti 5 K 80 v.
Narodna knjigarna v Ljubljani.

Zavod za ortopedično telovadbo
v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom 3143
raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. je v Gosposki ulici št. 8, pritlično.
Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 4. do 5. ure popoldan istotam.

Sprejmeta se
dva dijaka
ali
dve dijakinji
na hrano in stanovanje s prav dobro oskrbo, pri boljši družini. Klavir na razpolago.
Naslov pove upravn. „Slov. Naroda“. 3156

Redka prilika!
Zaradi opustitve hotela „Car Avstrijski“ v Zagrebu
se proda po izredno nizki ceni
vsa hotelska oprava in sicer od 55 sob, n. pr. pohištvo, posteljnina in perilo, prave žimnice, preproge, zastorji itd.
Vse v dobrem, zajamčeno čistem stanju. Pismena vprašanja na **Tobija Rosenberg, Zagreb, Vlaška ulica 69.** Vprašanja zaradi ogledanja vsak dan v hotelu, soba štev. 10. 3256

Šolske knjige
za vse šole
v najnovejših predpisanih izdajah ter
vse šolske potrebščine
v najboljši kakovosti priporoča po zmernih cenah
L. Schwentner
Ljubljana, Prešernova ulica 3 (poslopje „Mestne hranilnice“).
3140

Najboljši in najcenejši nakup!
Fr. P. Zajec
Ljubljana, Stari trg 9.
Predno se obrnete drugam, oglejte si mojo bogato zalogo pravih, najfinejših **švicarskih ur iz zlata in srebra, ure za dame z diamanti in briljanti, zapestnice, uhane, vratne verižice, poročne in druge prstane, krasne nastavke iz kina srebra, namizna orodja itd.**

Zahtevajte cenik, pošljem ga zastonj!
Vsa popravila izvršujem v svoji lastni :: delavnici točno in solidno. ::

Kolesarji, zahtevajte
v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštnine prosto prvi slovenski** pravkar izišli
bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.
Poglejte ga pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvovrstno** blago po **najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.**
Karel Camernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12,
Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Za jesensko in zimsko sezijo sem dobil nad 30 tisoč komadov
blaga najnovejše mode in sicer:
3182

nad 5000 oblek za dečke in gospode od K 8·—, 10·—, 15·— dalje
„ 2000 raglanov ali površnikov „ „ 10·—, 15·—, 20·— „
„ 2000 otročjih kostumov . . „ „ 3·—, 4·—, 5·— „
„ 2000 štof. hlač in mod. telov. „ „ 4·—, 5·—, 6·— „
nad 1000 klobukov za dečke in gospode od K 1·90, 2·90, 3·90 dalje
„ 3000 pelerin nepremoč. najb. kvalitete od K 5, 6, 8, 10 „
„ 15.000 kostumov, paletojev, kril in bluz za dame in deklice najnovejšega kroja po priznano nizkih cenah.

V zalogi so vedno tudi najnovejši pariški modeli. Postrežba točna in solidna.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.